

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

SAAMBINDER

Markham (Ontario, Canada)

17/02/2022
jaargang 100

nr **20**

Vanaf 20 oktober 1955 werden diensten in de grote stad Toronto gehouden. Ds. G. Zwerus bevestigde bij de instituering op 1 september 1957 P.A. van Brugge tot ouderling en W.P.L. Noorduyn en R. van Vliet als diakenen. De gemeente verhuisde in 1961 van de presbyteriaanse kerk in Willowdale naar de lutherse kerk in Unionville. Ds. L. Kieboom nam op 4 augustus 1964 een vroegere school bij Markham als kerk in gebruik. Tot 1990

bleef 'Unionville' echter de naam van de gemeente. In 1978 werd P.J. Zekveld ouderling en in 1984 R. Coates. Daarna zijn er onder de ouderlingen geen mutaties meer geweest. Moedergemeente Bradford (ontstaan zomer 1953, geïnstitueerd 11 november 1955) kwam altijd samen in een gehuurde presbyteriaanse kerk, totdat enkele leden zich in 1994 bij de Heritage Reformed Congregations voegden. De anderen kerkten voortaan in Markham.

De prediking van het komende gericht

Als we letten op alles wat er plaatsvindt in de wereld en op de gruwelijke wijze waarop ons vaderland zich uitleeft in de zonde, dan roepen de ongerechtigheden om de oordelen Gods.

En de bijl ligt ook alrede aan den wortel der bomen; alle boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen.

Lukas 3:9

Op het kerkelijk erf zijn er nog maar weinigen die in onderlinge liefde wandelen. Het mensdom maakt zich rijp voor het laatste gericht. God zal komen om de aarde te richten en de wereld in gerechtigheid.

Nóg heeft de Heere ons gelaten in het lieflijk heden der genade. Nóg laat de Heere Zijn Woord verkondigen door middel van Zijn knechten. Gods knechten hebben Gods Woord onvoorwaardelijk te prediken, tegelijkertijd smekend of de Heilige Geest het gebruiken wil tot ontdekking. Jawel, want het Woord Gods, dat levend en krachtig is en scherp snijdender dan enig tweesnijdend zwaard, bevat een aangrijpende boodschap voor de vaak zo dodelijk geruste kerkmens.

Wát een voorbeeld wordt u voorgehouden door Gods knechten! Natuurlijk, in de eerste plaats door de Zaligmaker Zelf. Ernstvol en bewogen heeft Hij alles buiten de kennis van Hem afgewezen. Zijn wijze woorden waren ontdekkend en ontgrondend. Zoals Hij predikte, is er nooit meer gepreekt. Toch heeft de Heere een mens-kind in Zijn dienst willen gebruiken die kennelijk door Gods Geest bediend werd: Johannes de Doper. Zijn bediening was weliswaar slechts kort, maar toch was die van het allergrootste belang.

De prediking van Johannes was krachtig en onverschrokken. De inhoud van zijn prediking kunnen we samenvatten met de woorden: 'Bekeert u.' Hij bracht een scherpe wetsprediking die veel weerstand opriep bij Schriftgeleerden en farizeeën, want die waren hoog bekeerd in eigen oog. Johannes preekte niet alleen voor de Romeinse soldaten. Dat hadden zijn landgenoten nog wel

kunnen begrijpen. Er bevonden zich ook tollenaars en zondaren onder de toehoorders. Natuurlijk, die moesten ook bekeerd worden. Maar Johannes sprak eveneens de vrome leidlieden aan, en dat stak hen.

Nette kerkmensen

Als Johannes had gezegd dat hij verheugd was omdat zij Gods geboden zo stipt naleefden, dan waren ze onvoorwaardelijk voor diens prediking gevallen. Als Johannes hén in zijn preek had aangewezen als voorbeelden voor tollenaars die met de vijand heulden, dan hadden ze aangenaam onder hem kunnen kerken. Als Johannes tegen de schare had gezegd dat ze een zedige levenswandel moesten nastreven, dan zouden ze instemmend geknikt hebben. Maar nee, Johannes kwam met de eis van waarachtige bekering. Dat was iets nieuws. Daar kwam nog bij dat Johannes de gearriveerde godsdienst onomwonden aansprak. Zo zei hij tegen hen: 'Gij addereengebodesels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?'. Hoe dúrfde hij! Johannes gebruikte het woord 'addereengebodesel' om hen bij hun afkomst te bepalen. Volgens hem waren zij afstammelingen van de satan, van de vader der leugenen. Addereengebodesel, slangenzaad. Zij, die altijd trouw aan hun godsdienstige verplichtingen voldeden. Zij, die zo trouw hun vormgebeden opzonden en offers brachten in de tempel. Zij, die als Abrahams zaad geboren waren op de erve des verbonds. Ze beseften niet dat hun natuurlijke afkomst niet beslissend is voor de eeuwigheid, maar dat het beslissend is of een adamskind uit Gód geboren is.

Dat is een ernstige prediking voor ons allemaal! De godsdienstige mens in onze dagen kan zo gemakkelijk en dodelijk gerust voortleven. We leven in een tijd waarin godsdienstige mensen gewichtig praten over de zorgen in de wereld, en over de kerk die gaandeweg in een minderheidspositie terechtkomt. Maar hoe staat het met de geestelijke verontrusting? Weegt de eis van waarachtige bekering nog wel? Of hoeft er in ons leven geen wonder te gebeuren? Velen menen bekeerd te zijn met een uitwendige verandering. Dat is de doe-het-zelf-godsdienst, maar het is te vrezen dat juist zij nog onbekeerd zijn. Want een mens die zó opgeeft bekeerd te zijn, heeft waarschijnlijk nog nooit verstaan wat het is om ónbekeerd te zijn. Als de Heilige Geest onze blinde zielsogen ervoor opent, dan wordt ingeleefd dat we ónbekeerd zijn.

De prediking van Johannes de Doper was scherp, maar tegelijkertijd heel eerlijk.

ds. E.J. Boudewijn,
Barneveld

In dit nummer

2 De prediking van het komende gericht

8 De pijn van gescheiden optrekken

24 Uitdrukkingen uitgelegd

- 3** Het gekrookte riet [7]
- 4** Het levenseinde van vijf Engelse predikanten [4]
- 5** Commentaar: Wie laat je toe?
- 6** Transgenderisme, tussen compassie en principe
- 9** Een stem uit het verleden
- 10** Curatorium van de Theologische School
- 11** Johannes de Kok [5]
- 12** "Ik ben verstomd", van Thomas Brooks [2]
- 13** Boekennieuws
- 14** In memoriam
- 14** Kerknieuws
- 16** Berichten
- 16** Kerkdiensten
- 23** Jeugdrubriek

Hij wees de godsdienstige Joden er vanuit de liefde op dat ze adderengebroedsels waren. Daarmee wilde hij hen wakker schudden uit hun doodsslaap, omdat ze meenden met hun godsdienstige wandel het rechtvaardige oordeel te kunnen ontvlieden. Johannes kon niet zwijgen van Gods recht, kon ook niet verzwijgen dat wij van nature helwaardig zijn, zonder dat we het beseffen.

Het oordeel nabij

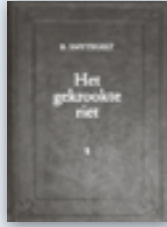
Eerlijk zei Johannes het de schare aan: 'En de bijl ligt ook alrede aan den wortel der bomen; alle boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen.'

Wat een aangrijpend beeld. Ons leven is als een boom die op het punt staat om gekapt te worden. De bijl ligt al klaar! Dat geldt niet alleen voor oude of zieke mensen, maar dat is de werkelijkheid van ons aller bestaan.

Geliefde lezer(es), is het in uw hart al tot de erkenning gekomen niet anders verdiend te hebben dan de eeuwige ondergang? Bent u eraan ontdekt melaats te zijn door de zonde, van de hoofdschedel af tot de voetzool toe? Als deze zaken niet geleerd worden, zal er ook nooit ruimte komen voor de Persoon van de Middelaar en Zijn werk. Hoe gelukkig is het volk dat het leren mag: 'Goed doet geen nut ten dage der verbolgenheid, maar de gerechtigheid redt van den dood'.

O onbekeerde zondaar, vreselijk zal het zijn om te moeten sterven zónder Borg voor uw schuld, want waar de boom valt, daar blijft hij eeuwig liggen. Buiten Christus is God een verterend Vuur en een eeuwige Gloed bij Wie niemand wonen kan. Nee, buiten Christus is er geen barmhartigheid en genade te verwachten. Heeft het recht Gods u de eeuwige straf al doen omarmen? Is het in uw zielenleven al gekomen tot een erkennen van Gods recht?

Ach, dát is de zaak, geliefde lezer(es)! Dan ben ik al m'n eigen probeersels kwijt. Dan zijn me ál mijn vermeende gerechtigheden ontnomen. Dan is het werkelijk gekomen tot de bekentenis: 'Zijt Gij met mijn doem gediend, zoek Uw eer, ik heb 't verdiend'. Eeuwig gelukkig is degene die zich in deze Bloedfontein verliezen mag. Nee, duizend geneesmiddelen kunnen ons niet redden. Alleen de gerechtigheid van de Gekruisigde redt van de dood. Hij heeft Zijn bloed gestort tot afwassing van de vuilste en vijandigste zondaar. Zijn bloed reinigt van álle zonden. 'Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn' (Rom. 8:1).

Het gekrookte riet [7]

'Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en het rokende lemmet zal Hij niet uitblussen.'

Mattheüs 12:20a

EERSTE PREDIKATIE

Wat zeiden ze? Het is maar inbeelding. Ging een tollenaar naar de farizeeën, gij hoort hoe hij behandeld werd. Ging een Judas naar de Joodse kerkenraad en zei hij: 'Ach! Ik ben zo benauwd', 'gij moogt toezien', zeiden ze (Matth. 27:4). Zo ook Petrus. Toen hij zijn Meester verloochend had, werd hij als een misdadiger behandeld. Maar hij ging de straat op en neer, schreide en weende bitterlijk (Matth. 26:75). Nu, de Heere is niet als die anderen. 'Ik zal u niet breken', zegt Hij, 'gij moogt zulk een knak hebben als gij wilt'. De Heere zegt en Hij meent het: 'Ik zal u ondersteunen, bijstaan, oprichten, troosten, zodat gij bij de uitkomst zult moeten zeggen: Wel, wat Heere heb ik aan de Heere Jezus!'

Maar wat zal dat betekenen: 'Ik zal het niet breken'?

1. 'Ik laat toe dat gij eens treurt, dat gij uw hart eens uitschreit, dat gij weleens klagen moogt, dat gij weleens wat wanhoopt. Gij moogt weleens dobberen op de wateren van hoop, vrees en kommer, gij moogt uw ankertje, uw hoop weleens vergeten, maar zeg niet dat Ik niet helpen kan of wil. Ik liet de zondares wel schreien, maar niet wanhopen. Ik liet Petrus wel bitter schreien, maar niet wanhopen.'
2. 'Ik zal u niet hard of streng behandelen. Ik mag dan eens zeggen: Waarom wankelt gij zo? Gaf Ik u daar zoveel reden toe? Ik mag dan eens zeggen: Onverstandige en trage van hart om te horen en te geloven, maar een strengere toon zal Ik niet aanslaan (Luk. 24:25). Ik zal liever roepen: Zalig zijn de armen van geest, zalig zijn die treuren. Komt naar Mij toe, belasten! (Matth. 5:3,4 en 6:28). Ik zal liever doen als een moeder die allermeest zorgt voor haar zieke kind. Ik zal meest zorgen voor een zieke ziel. Ik zal geen andere boodschap hebben. Ik zal niet maken dat gij zucht en Ik zal al Mijn kinderen en knechten ook een zachte boodschap aan u doen geven. Ik zal ze een tong der geleerden geven. Ik zal ze een zacht woord doen spreken' (Jes. 50:4).
3. 'Al zijn uw genaden nog zo klein, Ik ken ze evenwel. Zij zullen genade blijven, uw overtuigingen, uw weekheid, uw hoogachten van God, uw verachten van de wereld. God zal alleen groot bij u blijven. Ik weet wat maaksel dat gij zijt (Ps. 103:14 en 1 Joh. 3:20). Ik ben meerder dan uw hart, Ik weet alle dingen'.
4. 'Ik zal u niet breken, maar Ik zal u voedsel geven, waardoor gij verkwikt en gesterkt zult worden: het Woord, de lippen der vromen ('De lippen des rechtvaardigen voeden er velen' Spr. 10:21), Mijn sacramenten en Mijn Geest. Meent ge dat ge achteraf moet blijven staan? Nee, Jesaja 54:10: 'En het verbond mijns vredes zal niet wankelen'.

Uit:

*'Het gekrookte riet',
B. Smijtegelt
(uitg. Romijn &
Van der Hoff, 1968).*

(wordt vervolgd)

'Doch nu is hij naar Jezus gegaan'

J. van 't Hul,
Lieren

Een kooi met onrein gevogelte, een schorpioenenhol. Zo zag Joseph Charles Philpot na ontvangen genade zijn eigen hart. Op 9 december 1869 was de strijd gestreden en de geest gevloten.

Eind november 1869. Joseph Charles Philpot is ziek, verzwakt en uitgeput. Het leven heeft zijn glans verloren, schrijft hij in een laatste brief aan zijn zuster Frances Mary. 'Toch is er een natuurlijke afkeer van de dood, ja zelfs een vreze hoe het in dat plechtig uur met ons zal zijn.'

Naar zijn ziel voelt Philpot zich 'donker en dodig'. Hij heeft, schrijft hij, aan niets méér behoefte dan aan een openbaring van Christus aan zijn ziel. Maar hij heeft zo'n last van de zonde en aan vele dingen waarop hij met schaamte moet terugzien. Met zijn laatste krachten werpt Philpot zich op 'de rijke barmhartigheid, de vrije, soevereine en overvloedige genade van God'. Hij ziet er naar uit dat God met hem zal zijn 'opdat wij geen kwaad behoeven te vrezen wanneer wij geroepen worden om het dal van de schaduw des doods door te gaan'.

Groeten aan de vrienden

Op dinsdag 7 december wordt het al minder. Philpot neemt afscheid van zijn kinderen, vraagt hen om zijn vrienden hartelijk te groeten, zegt wie hem begraven moet en waar dat moet gebeuren. Daarna spreekt hij plechtig: 'Goedertierenheid en barmhartigheid hebben mij gevolgd al de dagen van mijn leven.'

Midden in de nacht verlangt hij heen te gaan. Met tussenpozen zegt hij: 'Het is beter te sterven dan te leven. Machtig om te verlossen! Machtig om te verlossen! Ik sterf in het geloof dat ik gepredikt en gevoeld heb. Het bloed van Jezus Christus reinigt ons van alle zonden. O, mocht ik nu heengaan en bij Christus zijn, want dat is zeer verre het beste.'

Zijn laatste woorden zijn: 'Hoe schoon! En: 'Loof de Heere, o mijn ziel!'

In de nacht van 9 december 1869 gaat Joseph Charles Philpot de eeuwige rust in.

De dood als vriend

Op donderdag 16 december vindt de begrafenis plaats op de begraafplaats in Croydon, een buitenwijk van Londen. Zijn vriend Francis Covell leidt de begrafenis. In de kapel op de begraafplaats spreekt Covell onder meer: 'Het was de dood die onze geliefde vriend bij Christus bracht, het beste wat hij ooit verkrijgen kon. (...) De dood bewees zijn beste vriend te zijn, want deze droeg hem in de armen van de Zoon van God.'

Covell wees op drie geboortedagen die Philpot had gekend: de dag dat hij geboren werd in deze wereld van zonde en tranen. De tweede was de dag waarop hij wedergeboren werd uit de Geest en Gode levend gemaakt door Christus. Zijn derde geboortedag was zijn sterfdag, 'toen zijn sterfelijk vlees bezweek en zijn uit de hemel geboren geest opvoer tot de God en Vader van alle barmhartigheid'. Op zijn eerste geboortedag werd Philpot gevangengenomen door de duivel. Op zijn tweede werd de zonde tot een dienstknecht gemaakt, want de liefde van Christus deed hem toen de eeuwige dingen najagen. En op de laatste geboortedag werd de zonde vernietigd. 'De Geest getuigde in zijn hart dat hij een kind van God was. Welgelukzalig mens! Welgelukzalige Philpot!'

Vriend Thomas Godwin sprak ook een woord. Hij noemde Philpot 'een van de zachtmoedigste en kinderlijkste mensen die ooit door God bij de hand genomen was'. 'Doch nu is hij naar Jezus gegaan, Die hij liefhad. Nu heeft de God Die hij liefhad hem na alle stormen en beproevingen veilig gebracht in het land der heerlijkheid'. Als de kist in het graf is neergelaten, zegt Covell: 'Het is voorbij. De strijd is gestreden. De geest is gevloten. Laat Sions kinderen wenende de roede kussen, de klederen omgorden met een zak van de diepste rouw. Gelijk de landman zijn zaad uitstrooit op hoop van een rijke oogst, zo vertrouwen wij het lichaam van onze vriend aan het stof toe, verzekerd van een vaste hoop op de opstanding ten eeuwen leven'.

Gods gave

Joseph Charles Philpot, de metgezel van Sions pelgrims, ligt begraven op de begraafplaats aan de Queens Road in Croydon. Daar vindt men nog zijn graf. Een van de teksten op de tombe luidt: 'Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof; en dat niet uit u, het is Gods gave.'

(wordt vervolgd)

Philpot ligt begraven op de begraafplaats aan de Queens Road in Croydon.

Wie laat je toe?

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

Terwijl de kerkgang en het aantal kerkleden de laatste decennia fors zijn teruggelopen, wisten de christelijke scholen zich aardig goed te handhaven. Van de confessionele identiteit van veel scholen is echter weinig overgebleven.

Bij de keuze voor een bepaalde school laten velen zich tegenwoordig vooral leiden door de sfeer, de onderwijskwaliteit, de locatie en het percentage allochtonen. Of de school nu katholiek heet, openbaar of protestants-christelijk doet er nauwelijks toe.

Vaak was er sprake van een wisselwerking. Doordat de identiteit van de school minder voorstelde werd de drempel voor ouders en leerlingen met een andere achtergrond lager en doordat het aantal leerlingen dat weinig betrokken was bij de identiteit van de school groter werd, kwam die identiteit steeds meer onder druk te staan.

Toelatingsbeleid

Tot dusver mogen scholen leerlingen weigeren die niet passen bij de identiteit van de school. In het RD verscheen onlangs een serie artikelen over het toelatingsbeleid van reformatorische scholen. Dat is inderdaad een zaak met allerlei kanten. Is het gewenst en noodzakelijk om een strikt toelatingsbeleid te hanteren? Maar wat doe je als de reformatorische school de enige christelijke basisschool is in het dorp? Of wanneer het aantal

leerlingen onder de opheffingsnorm dreigt te zakken? Zou het Bijbelonderwijs op een reformatorische school ook niet tot zegen kunnen zijn voor onkerkelijke kinderen of voor kinderen die opgroeien bij een onbijbelse leer? Dat laatste moet toch ook zwaar wegen.

Het lidmaatschap van de schoolvereniging moet uiteraard beperkt blijven tot mensen die de grondslag onderschrijven, maar is het niet voldoende wanneer ouders beloven de identiteit van de school te respecteren en zich aan de schoolregels te houden? Daar moet je dan natuurlijk wel strikt de hand aan houden.

Uiteraard zullen een paar onkerkelijke of evangelische leerlingen de identiteit van een reformatorische school niet onderuithalen. Maar je moet er natuurlijk niet te veel van krijgen. Gemakkelijk gaan ze dan het schoolklimaat beïnvloeden. Of hun ouders gaan zich roeren bij een conflict over de identiteit van de school, het personeelsbeleid, de kledingregels of wat dan ook.

Daarbij maakt het wel verschil of je te maken hebt met een basisschool of een school voor voortgezet onderwijs. Naarmate leerlingen ouder worden, worden ze ook mondiger. Ze gaan dan sterker hun stempel zetten op het schoolklimaat. Dat geldt ook voor de leerlingen uit andere levensbeschouwelijke milieus. Daarbij komt dat tal van jongeren die uit reformatorische gezinnen komen, daar helaas qua levensgedrag en levensinstelling weinig blijken van

geven. Dat beïnvloedt evenzeer de sfeer in de klas.

Heterogene achterban

Verder geldt dat een school met een heterogene achterban altijd zwakker staat bij een conflict met de overheid of in de publieke opinie. Men zal niet nalaten erop te wijzen dat (lang) niet alle ouders en leerlingen instemmen met de strenge koers van schoolbestuur en directie. Dat maakt hun positie moeilijker. En hoe ligt het in de medezeggenschapsraad?

Vrijgemaakte scholen waren vroeger strikt kerkelijk gebonden. Alleen leerlingen waarvan de ouders tot de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt behoorden, werden toegelaten en diezelfde eis van kerklidmaatschap gold ook voor het personeel. Inmiddels is dat allemaal niet meer aan de orde. De vrijgemaakte wereld is trouwens toch al op drift geraakt.

Reformatorische scholen dragen veelal een interkerkelijk karakter. Dat vereist wat meer manoeuvreerkunst en maakt het vaak moeilijker om de grenzen af te bakenen. Het behoren tot een kerkelijke gemeente van bevindelijk gereformeerde signatuur zegt niet alles.

Onmiskienbaar staat de identiteit van het reformatorisch onderwijs ook van binnenuit onder druk. De betrokkenheid van de ouders is duidelijk minder geworden. De binding aan de gereformeerde leer en levensstijl neemt af. Soms komt dat ook tot uitdrukking in de schoolkeuze die men maakt. Dat alles is een reden om voorzichtig te zijn in het toelatingsbeleid.

Acceptatieplicht

In deze kabinetsperiode zullen scholen nog niet verplicht worden om alle leerlingen te accepteren, maar in de toekomst is dat zeer wel denkbaar. Dat zal lang niet altijd leiden tot een omvangrijke toestroom van buiten waardoor de identiteit van de reformatorische school verloren gaat.

Maar met het oog daarop is het wel van belang om zich naar de buitenwereld toe te presenteren als een strikte school met een duidelijk reformatorische identiteit. Een school met een andere godsdienstige signatuur en levensinstelling dan in de huidige maatschappij en ook in veel kerken gangbaar is.

Zeker ook vergeleken met de situatie in het buitenland mogen we dankbaar zijn voor hetgeen ons in de eigen scholen gegeven is. Maar dan geldt ook hier: 'Bewaar het pand u toebetrouwd' (1 Tim. 6:20).

Tot dusver mogen scholen leerlingen weigeren die niet passen bij de identiteit van de school.

Transgenderisme, tussen compassie en principe

G.R. van Leeuwen,
Opheusden

Gendergelijkheid blijft de aandacht vragen. De lobby op dit thema is ongekend sterk. Transgenderisme lijkt zelfs een hype te worden onder pubers, met name onder meisjes. Deze sociale besmetting is een ernstige ontwikkeling.

Het is dan ook een goede zaak dat het wetenschappelijk instituut van de SGP nader onderzoek heeft gedaan en een boek over gendergelijkheid heeft gepubliceerd onder de titel: "Gendergelijkheid; transgender personen tussen ideologie en compassie". Deze studie betoogt dat er terecht zorgen leven over de kwetsbare positie van transgender personen. Tegelijk mogen kwetsbare burgers niet gebruikt worden door een internationale lobby die met ideologische motieven de structuur van de samenleving wil veranderen, het natuurlijke gezin ziet als een onwenselijk stereotype, genderneutrale taal propageert en van sekse en gender een volstrekt vrije individuele keuze maakt, zonder oog te hebben voor andere belangen. Tegenover dit ideologisch streven is waakzaamheid en nuchterheid geboden en daar wil deze studie een bijdrage aan leveren.

Medische aspecten

Het boek gaat uitgebreid in op de achtergronden en de medische aspecten van een behandeling van genderdysforie. Het meest kundige ingrijpen door artsen staat niet garant voor een afdoende oplossing. Er zijn ook transgender personen die achteraf spijt

hebben van de keuze voor een dergelijk ingrijpen.

De internationale ontwikkelingen worden uitvoerig beschreven. De gelijkheidsideologie wordt uitgerold over de hele wereld. Er wordt een enorme druk uitgeoefend op de publieke opinie en men weet wel wat te bereiken! In Nederland is eind 2019 een wetsvoorstel in consultatie gebracht dat beoogt de voorwaarden voor de wijziging van het geslacht in de geboorteakte te versoepelen. Vanaf 2014 is het al zo dat iemand die de overtuiging heeft tot het andere geslacht te behoren dan is vermeld op de geboorteakte, zijn of haar geslachtsregistratie mag laten aanpassen. In het wetsvoorstel vervalt de deskundigenverklaring, wat betekent dat het zeer eenvoudig is om de geslachtsregistratie te wijzigen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Om te voorkomen dat iemand elk seizoen zijn geslachtsregistratie aan wil passen, wordt voorgesteld om na twee keer wijzigen het verzoek via de rechtbank te laten lopen. Ook kinderen onder de 16 jaar moeten een verzoek om geslachtsregistratie aan te passen via de rechtbank laten lopen. Men probeert dus nog iets te regelen om te voorkomen dat mensen in een opwelling dit soort verzoeken doen, maar de deuren naar een zogenaamde juridische transitie staan wagenwijd open. Bizar!

Klassiek gezin

Dat geldt ook voor het wetsvoorstel om het deelgezag mogelijk te maken bij meerouderschap. De deelgezagdrager zou samen met de gezagsdragende ouders en voogden de bevoegdheid en verantwoordelijkheid moeten krijgen om dagelijkse beslissingen te nemen over de verzorging en opvoeding van een kind. Wat betekent het voor een kind om meerdere vaders en moeders te hebben? Het is niet vreemd dat het aantal kinderen met

hechtingsproblemen toeneemt. Ouders die een eeuwenlange, volstrekt gebruikelijke praktijk verdedigen en het huwelijk zien als een verbintenis tussen één man en één vrouw, worden onder vuur genomen. In de Emancipatienota van maart 2018 wordt het gezin van vader, moeder en kinderen als een onwenselijk stereotype neergezet. Het is een venijnig signaal naar al die mannen en vrouwen die volgens de natuurlijke gang der dingen een relatie kregen en vervolgens kinderen kregen. En dat terwijl wetenschappelijk onderzoek bewijst dat kinderen die opgroeien in een stabiel huwelijk van hun biologische vader en moeder, zich over het algemeen gezonder ontwikkelen dan kinderen in andere gezinsvormen. Het ontkennen van deze onmiskenbare werkelijkheid levert bevreemding op, temeer wanneer daarbij ook nog eens allerlei alternatieven als ideaalbeelden op het schild worden geheven.

Gebrokenheid

De auteurs van het boek geven terecht aan dat een geslachtsaanpassende operatie een complexe en ingrijpende aangelegenheid is. In de praktijk is het resultaat nogal eens teleurstellend. Sommigen willen dan hun geslacht opnieuw laten veranderen. Anderen zien het resultaat van de operatie wel als een verbetering, maar ook dan betekent dat niet dat de situatie ideaal is geworden. Zelfs na geslachtsaanpassende operaties blijven de zelfmoordpercentages schrikbarend hoog. Er ontstaan ook nieuwe maatschappelijke vraagstukken als een gehuwd persoon besluit tot geslachtsaanpassing. Het leidt binnen een huwelijk tot intense emoties. Terecht wijzen de auteurs erop dat het op grond van de Bijbel niet aan de mens is om een onbegrensde vrijheid te claimen om af te wijken van de ordeningen die door de

Schepper zijn aangebracht. Het herschikken van de scheppingsorde is niet toelaatbaar. Een duidelijke uitspraak!

Voorzichtig en terughoudend

De overheid wordt opgeroepen om uiterst voorzichtig en terughoudend te zijn bij het mogelijk maken van ingrijpende (en onomkeerbare) behandelingen waarvan de effectiviteit onzeker is. Er moet voldoende psychologische begeleiding mogelijk zijn en de (voor- en na)zorg moet verbeterd worden. Voor sommige transgender personen zou volstaan moeten worden met hormoonbehandeling en kinderen zouden een operatie uit moeten stellen door het inzetten van puberteitsremmers. Een zorgvuldige, professionele overweging is nodig. Het is opmerkelijk dat de auteurs van het boek de deur naar een sociale, juridische en medische transitie openhouden. 'Ook voor wie op Bijbelse gronden een geslachtsaanpassende operatie aanvaardbaar acht, kan de aanwezigheid van huwelijk en gezin een fundamenteel knelpunt blijven. Een duidelijk kader is nodig waarin de belangen van kinderen voldoende worden meegewogen'. De auteurs verantwoorden het openhouden van de mogelijkheid om een geslachtsveranderende transitie te ondergaan als volgt: 'Wie zich enerzijds te weinig rekenschap geeft van de nood van de ander, erkent onvoldoende de levenspraktijk waarmee de ander zich geconfronteerd ziet. Wie anderzijds de ander het recht ontzegt zich te distantiëren van bepaalde keuzes, ontkent de werkelijkheid dat ieder mens de persoonlijke verantwoordelijkheid heeft om op basis van zijn overtuiging en zijn geweten invulling te geven aan zijn leven. Op grond van de gulden regel kan niemand van een ander vergen zijn overtuiging op te geven of de gebroken werkelijkheid van zijn leven te negeren'.

Hoe verhoudt dit standpunt zich tot het

'zo spreekt de Heere? Gods Woord is toch heilzaam voor iedereen?

Compassie

Hier wreekt het zich dat dit studieboek veel (wetenschappelijke) informatie biedt, zonder dat een diepgaande onderbouwing van een Bijbels standpunt¹ het uitgangspunt is. Men gaat primair uit van menselijke nood en de mogelijkheden van de medische wetenschap. Van daaruit roepen de auteurs op tot compassie. De genderideologie wordt afgewezen, compassie komt daarvoor in de plaats. We hadden liever gezien dat men voor het woord 'empathie' had gekozen. Empathie is het vermogen zich in anderen te verplaatsen. Dat is nodig om iemand invoelend of pastoraal tegemoet te treden. Compassie gaat een stap verder. Bij compassie voelt een persoon niet alleen empathie, maar ervaart die persoon vervolgens een verlangen om het lijden van die ander te helpen verlichten. De nadruk ligt hier op actie, ofwel willen helpen. Dat is op zich een goede houding, maar mag echter alleen in situaties waarin niet tegen Gods Woord wordt ingegaan. Het mogelijk maken van een sociale, juridische en/of medische transitie -al zou dat zijn onder veel mitsen en maren- is een brug te ver. Het is ook een gevaarlijke denkwijze. Denk bijvoorbeeld aan abortus of euthanasie. Er zijn soms zeer pijnlijke, problematische situaties, die gevoelens van medelijden opwekken. Die invoelende gevoelens mogen er echter nooit toe leiden dat er levensbeëindigend gehandeld gaat worden. Het invoelende medeleven met mensen in nood is in deze studie hartverwarmend en mag gezien worden als een uiting van liefde tot onze medemens. Dat is naar Gods wet, maar diezelfde wet stelt een aantal grenzen, die in deze studie onvoldoende in acht zijn genomen. We hopen dat in een eventuele heruitgave een hoofdstuk wordt toegevoegd over Bijbelse noties, waarbij de Bijbelse grenzen expliciet worden benoemd. Laat het duidelijk zijn: we willen empathisch staan naast en invoelend luisteren naar iemand met problemen op welk gebied dan ook, maar we kunnen geen mogelijkheden bieden voor het ondergaan van behandelingen die in strijd zijn met Gods Woord.

¹ Zie voor een Bijbelse onderbouwing: "Man en vrouw schiep Hij hen", Bijbels licht op seksuele diversiteit toegespitst op homoseksualiteit, transgenderisme en genderneutraliteit, Woerden, 2018; ds. B. Labee ds. C. van Ruitenburen ds. A. Schreuder.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat kinderen die opgroeien in een stabiel huwelijk van hun biologische vader en moeder, zich over het algemeen gezonder ontwikkelen dan kinderen in andere gezinsvormen.

De pijn van gescheiden optrekken

Deputaatschap
Kerkelijke Eenheid
Gereformeerde
Gemeenten

De Generale Synode van de Gereformeerde Gemeenten nam in 2001 het initiatief om te proberen in gesprek te raken met de Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Sinds ruim twintig jaar vinden er ontmoetingen tussen beide kerken plaats. Wat was de vrucht ervan?

Na 2004, het jaar van de totstandkoming van de Protestantse Kerk in Nederland, is er ook meerdere malen gesproken met afgevaardigden van de Hersteld Hervormde Kerk. Ook zijn er ontmoetingen geweest met de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Alle gesprekken gingen over wat ons aan elkaar bindt, wat ons van elkaar scheidt, en op welke terreinen samenwerking mogelijk is. De genoemde kerkinstituten zijn er nog steeds. Er zijn geen fusies en geen federaties ontstaan. Het zoeken van elkaar was vol menselijk gebrek. Wat is er wél bereikt, met name in het contact met de Gereformeerde Gemeenten in Nederland (GGiN), het kerkverband dat in 1953 ontstond als gevolg van de verdrietige scheuring in de Gereformeerde Gemeenten (GG)?

We verlangen naar een bredere eenheid van alle kerken die zich innerlijk verbonden weten met de gereformeerde belijdenis, maar beginnen graag bij degenen met wie we ooit in hetzelfde huis verkeerden. De in 2001 in het leven geroepen commissie Kerkelijke Eenheid en Verscheidenheid van de Gereformeerde Gemeenten had als inzet om te komen tot samensprekingen met 'diegenen die op dezelfde kerkelijke grondslag van Schrift en belijdenis staan' en waarmee 'geestelijke herkenning bestaat'. En dat in de hoop op meer onderling contact en meer samenwerking op terreinen waar dat mogelijk was.

Nuttig en verhelderend

Zowel de Gereformeerde Gemeenten als de Gereformeerde Gemeenten in Nederland hebben reeds in een eerder stadium aangegeven de gevoerde gesprekken

als 'openhartig, nuttig en verhelderend' te hebben ervaren (RD, 30 oktober 2010). Meerdere malen hebben beide kerkverbanden gesproken over de achtergronden van de scheuring in 1953. Het kerkhistorisch onderzoek naar de juiste toedracht van de gebeurtenissen, uitgevoerd door wijlen ds. M. Golverdingen, heeft weliswaar niet alle kou uit de lucht gehaald, maar is evengoed als meer dan verhelderend ervaren. Toch kwam het ook voor dat de onderlinge gesprekken soms stokten. En nog steeds trekken beide kerkverbanden onverminderd gescheiden op. Zeker in deze tijd hebben beide kerken zorgen te over, toch is er van institutionele eenwording geen sprake. Heeft al het praten wel zin?

'Dat ons gebed levendig en krachtig mag blijven of God bijeen wil brengen wat van Zijntwege in waarheid bij elkaar hoort.'

Vanaf de zijlijn kan het lijken alsof de contacten slechts teleurstelling hebben gebracht. Het zou allemaal voor niets zijn geweest, zo wordt wel gezegd en gedacht. Toch is dat wat betreft ons deputaatschap Kerkelijke Eenheid niet het geval. We willen proberen daar enige toelichting op te geven.

Broederlijk spreken

In de afgelopen twintig jaar is er met de leden van het deputaatschap Contact Kerken van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland broederlijk gesproken. Dat zou een kwart eeuw geleden niet denkbaar zijn geweest. We hebben met elkaar Gods aangezicht gezocht, samen het Woord van God gelezen en onderzocht. Te midden van al onze gebreken is het goede voor Jeruzalem gezocht. Waar mogelijk zijn er karikaturen en misverstanden opgeruimd. In de beide kerkbladen, De Saambinder en De Wachter Sions, verschijnen geen kritische en polariserende artikelen meer over elkaar, zoals dat in het verleden wel is gebeurd. Beide kerkbladen nemen soms dezelfde artikelen op. De tijd van de polemiek is voorbij. Ook in praktisch opzicht is er meer samenwerking gekomen met de Gereformeerde Gemeenten in Nederland, en ook met de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Met de GGiN delen we dezelfde catechisatiemethoden van Hellenbroek en

De in 2001 in het leven geroepen commissie Kerkelijke Eenheid en Verscheidenheid van de Gereformeerde Gemeenten had als inzet om te komen tot samensprekingen met 'diegenen die op dezelfde kerkelijke grondslag van Schrift en belijdenis staan'.

Kort Begrip. Bij collectes voor Bijzondere Noden bij natuurrampen werken we vaak met hen samen. En met deze beide kerkverbanden is er ook samenwerking ontstaan met betrekking tot de herziening van de Dordtse Kerkorde. We hebben van hart tot hart kunnen spreken over de boodschap van het boekje van ds. G. Hoogerland, "Om vriend en broed'ren spreek ik nu". Al deze dingen worden door ons als een onverdiende weldaad ervaren. Dat heeft God in de hemel doen gelukken, ondanks ons.

Leerverschillen

Natuurlijk is er met name met de GGiN indringend van gedachten gewisseld over de leer van beide kerkverbanden en de prediking die gehoord wordt vanaf de verschillende kansels. Daarbij is de vraag gesteld: in hoeverre is er sprake van leerverschillen tussen beide kerken? De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat die gesprekken niet zijn afgerond. We spreken met elkaar verder. We moeten ook zeggen

dat niet over alles eensluidend wordt gedacht en dat niet alle struikelblokken opgeruimd zijn. Maar evengoed mogen we ook vaststellen dat de grondnoties van de Dordtse Leerregels – verkiezing en verwerping, de doodstaat van de mens en de noodzaak van waarachtige door God gewerkte bekering – door beide kerken van harte worden onderschreven. Dat wéten we inmiddels van elkaar.

Kleine kracht

Het is ons hartelijk uitzien of de lopende contacten met de broeders van de GGiN verder onderhouden mogen worden. Daarbij moeten we wel belijden: In ons is kleine kracht, waardoor wij bidden tot de God van de hemel of Hij Zelf wil geven dat wij samen Zijn Woord zullen bewaren en Zijn Naam niet zullen verloochenen (zie Openb. 3:8b). Voor het toekomstige zijn onze ogen op de God aller genade, in de hoop dat Hij ons handelbaar wil maken en verder met de

beide kerkverbanden zou willen optrekken. Hij beware ons er voor te strijden voor onze eigen identiteit, want dat zal geen dageraad hebben. Alleen in deze weg zal het gegeven zijn het goede voor elkaar te kunnen zoeken.

De Heere gedenke de kerk van Nederland, in alle verscheurdheid, in deze hoogst ernstige tijd waarin de kerk een randverschijnsel aan het worden is. Dat ons gebed levendig en krachtig mag blijven of God bijeen wil brengen wat van Zijntwege in waarheid bij elkaar hoort, zodat Zijn Naam door ons niet zou worden gelasterd, maar veel meer zou worden geëerd en geprezen.

'Bij het streven naar eenheid gaat het niet enkel om een absolute eenheid in opvattingen en gebruiken. Eenheid moet aanvaard worden met vele onvolkomenheden, wat verdraagzaamheid vergt van hen die verenigd zijn'.

(James Durham, "Opdat de bediening niet gelasterd worde", Houten, 2007)

EEN STEM UIT HET VERLEDEN

Door de poort

'Ik ben de Deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden'.

Johannes 10:9

ds. A. Vergunst
(1926-1981)

Christen klopt op de poort, wordt binnengelaten en door Welbehagen de weg gewezen naar het huis van Uitlegger.

We lezen dat Christen voortloopt met haast. Als iemand hem aanspreekt, gunt hij zich geen tijd om te antwoorden. De nood drijft hem voort en er is geen gelegenheid om zich met iets anders bezig te houden. De grote vraag die hem voortdrijft is hoe hij met God verzoend moet worden. Hij heeft geen rust; heilige onrust jaagt hem voort. Hij gaat als iemand die op verboden grond loopt en zich niet veilig acht voordat hij zich weer op de weg bevindt die hij verlaten had, om de raad van Wereldwijs te volgen. Het is het beeld van de mens die door God in een heilige verontrusting is ge-

bracht en nu voortgedreven wordt. Want waar de werking van Gods Heilige Geest is, daar vindt de zondaar geen rust, ook al is het dat hij in de evangeliebediening weleens gekust is. En dat was een glimlach van de Heere, die door de dienst der prediking zijn hart verkwikte en bemoeidigde.

De Heere is geen land van uiterste duisternis, of een donkere woestijn. Het zijn van die ogenblikken, als de Heere de ziel aanspreekt en zoveel van de uitlating van Zijn goedheid geeft, waardoor de ziel temeer wordt aangespoord om de Heere te zoeken.

Zo'n lieve glimlach ontwaart u soms als u in de kerk zit, als op het alleronverwachtst uw neergebogen hart door het Woord wordt aangeraakt. Dan is het

alsof te midden van uw duisternis en donkerheid zo'n lichtstraal van Goddelijk ontfermen doorbreekt en in uw donkere ziel valt, waardoor u hoop op de Heere krijgt en te meer wordt voortgedreven. Maar van zulk een spreken Gods gaat tegelijkertijd een trekken uit. Christen werd ook voortgetrokken. Het is maar niet alleen de vrees en de benauwdheid die hem voortdrijven. Er is ook een trekking. 'Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke'.

Uit: "De geestelijke pelgrim; 55 meditaties over Bunyans Christenreis", ds. A. Vergunst; Houten 1986.

Curatorium van de Theologische School

Zo de Heere wil en wij leven zal van maandag 16 mei tot en met woensdag 18 mei 2022 het curatorium van de Theologische School vergaderen. Deze dagen zijn bijzonder bestemd om de personen te horen die begeren toegelaten te worden tot het volgen van de lessen aan onze Theologische School. Het zijn belangrijke dagen voor het geheel van onze gemeenten.

Het mag onze bede wel zijn of de Heere Zelf ons mannen zou willen schenken met gaven van hart en hoofd om te mogen dienen in het ambt van herder en leraar. Want de apostel schrijft: 'Hoe zullen zij dan Hem aanroepen in Welken zij niet geloofd hebben? En hoe zullen zij in Hem geloven van Welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen zonder die hun predikt?' (Rom. 10:14).

Hoewel we uit de geschiedenis van onze gemeenten weten dat de Heere ook de leesdiensten heeft willen zegenen, is het toch de prediking van Zijn Woord die de Heere wil gebruiken tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk en tot onderwijs van Gods kinderen. We moeten wel eerlijk belijden dat het rechtvaardig zou zijn als de Heere om onze zonden, ook van wereldgelijkvormigheid en materialisme, ons voorbij zou gaan. Wat zou het groot zijn als dit werkelijk schuld en nood mocht worden en er een geroep naar de hemel zou opgaan of Hij naar het vrije van Zijn welbehagen nog dienaren wilde schenken. Opdat de

verkondiging van de enige Naam onder de hemel de mensen tot zaligheid gegeven ook voor onze kinderen en kleinkinderen haar voortgang zou mogen hebben. Dat de Koning van de Kerk ons zo in Zijn gunst zou willen gedenken.

Alleen die personen kunnen worden gehoord die een attest van hun kerkenraad hebben ontvangen. Bij de aanmelding dient de volgende procedure te worden gevolgd:

- 1) U meldt u aan bij uw kerkenraad (voorwaarde: minstens één jaar belijdend lid zijn van onze Gereformeerde Gemeenten).
- 2) Indien de kerkenraad u een attest verleent, wordt dit attest u persoonlijk overhandigd.
- 3) Een brief met het bijgevoegde attest wordt door u verzonden en dient uiterlijk **donderdag 21 april** in het bezit te zijn van de secretaris.

Aan de kerkenraad wordt daarna een formulier toegezonden, dat volledig en zorgvuldig dient te worden ingevuld. Aan uzelf wordt ook een formulier toegezonden waarop de van belang

zijnde persoonlijke gegevens door u worden verstrekt.

Indien de gemeente vacant is, is het noodzakelijk dat de consulent aanwezig is op de betreffende kerkenraadsvergadering. Op het formulier dient de mening van de consulent duidelijk te worden weergegeven.

Genoemde formulieren dienen op korte termijn aan de secretaris van het curatorium te worden teruggezonden. De betrokkene ontvangt tijdig bericht op welk tijdstip hij verwacht wordt om gehoord te worden.

Alle correspondentie dient te worden gericht aan de secretaris van het curatorium:

ds. G.J.N. Moens,
Frans Halslaan 23
3241 AB Middelharnis

In deze oproep is begrepen het uitzien naar mannen die (na opleiding) als zendingspredikant mogen uitgaan. De nood dringt ook voor de verschillende zendingsgebieden!

De curatoren bevelen zich, met de docenten en de studenten bij de voortduur in uw aller voorbede aan. De Heere verlene ons zo elkaars lasten te mogen dragen.

Namens het curatorium:
ds. A. Schreuder, voorzitter
ds. G.J.N. Moens, secretaris

In de rouwdienst, die voorafging aan de begrafenis van ds. G.H. Kersten op de begraafplaats Crooswijk te Rotterdam, sprak Johannes de Kok namens het curatorium.

Brieven aan de verstrooiden

Middelburg was na het vertrek van ds. A. Verhagen in 1942 vacant tot 1947. Op een ledenvergadering in juni 1947 werd kandidaat W. de Wit gestemd om te worden beroepen.

ds. J. Schipper,
Scherpenzeel

Het was ouderling De Kok die de vergadering opende met de woorden uit Jesaja 42: 'En de eilanden zullen naar Zijn leer wachten' (vers 4b). Verder sprak hij over de geschiedenis van Filippus die naar het zuiden gezonden werd (Hand. 8). De Kok sprak de wens uit dat er een kamerling zou zijn in Middelburg, dan zou de Heere een Filippus zenden. En inderdaad werd het hart van De Wit overgebogen naar Middelburg. Op 15 juli kwam hij met zijn vrouw kennismaken op de kerkenraad. De Kok sprak een openingswoord: 'Doch Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave'. Op de eerste kerkenraadsvergadering die ds. De Wit mocht voorzitten, bedankte hij ouderling De Kok hartelijk voor de wijze waarop hij de gemeente door de moeilijke jaren van vijanden, vuur, water en evacuatie had geleid.

Een jubileum en een begrafenis

Op 13 april 1948 herdacht De Kok het 45-jarig ambtsjubileum als ouderling. Dagblad De Zeeuw schreef over 'een zeldzaam jubileum': 'Het tekent deze broeder in zijn eenvoudigheid en kleinheid, als hij sprekende van de afgelegde weg, getuigt dat hij een spoor nagelaten heeft van schuld en tekortkomingen. Het is de hartelijke wens van de Gereformeerde Gemeenten te Borssele, Nieuwdorp en Middelburg dat God hem nog vele jaren dragen en sparen mag met zijn vrouw en dat hij straks met blijmoedigheid uit de strijdende Kerk mag overgaan in de triumerende.' Kort na deze mijlpaal stond De Kok met vele anderen bij het graf van ds. G.H. Kersten. Op donderdag 9 september 1948 werd diens lichaam op de begraafplaats Crooswijk te Rotterdam ter aarde

besteld. In de rouwdienst, voorafgaande aan de begrafenis, sprak ook ouderling De Kok namens het curatorium. Persoonlijk had hij hem goed gekend. Meer dan 40 jaar had hij veel met hem doorleefd, zowel op kerkelijk als politiek terrein. De Kok zei onder andere: 'Dominee Kersten was niet alleen een vader, maar ook een grootvader in de genade. Laat onze droefheid en ook die van de familie niet onbegrensd, maar begrensd zijn. Het is voor hem een grote ruil, die al Gods volk deelachtig wordt. Het zal meevallen aan de andere zijde. Mij dunkt, hij geniet meer vreugde dan wij tezamen. Zonde weg; vijanden weg. En dewijl de rechtvaardige en de wijze en haar werken in de hand Godes zijn, dus niet alleen haar persoon, maar ook hun werken, zullen ook de werken van ds. Kersten hun voortgang hebben, waarvan wij tot op heden de doorwerking nog zien en beleven'.

A.J. Kersten, een broer van de overledene, sprak een dankwoord op het graf. Tot De Kok zei hij: 'Broeder de Kok, gij, zijn Zeeuwse vriend en medestrijder, dank voor uw hartelijke en wijze woorden. Uw trouwe vriendschap was mijn broer tot sterkte. Gij hebt uw wapenbroeder nu tot zijn rustplaats gebracht. De kerk des Heeren is tot strijd geroepen. Gij weet er iets van'.

Bijstand vanuit de gemeente

In oorlogstijd nam de kerkenraad van Middelburg het initiatief om aandacht te besteden aan degenen die in het buitenland tewerkgesteld waren. Men wilde de 'verstrooiden' in de moeilijke omstandigheden wat helpen door aan hen levensmiddelen, bonnen en geld te doen toekomen. En natuurlijk wilde men proberen het contact met deze leden en doopleden te bewaren.

Dat contact zou onderhouden worden door regelmatig brieven te verzenden, uitgaande van de kerkenraad. Daarin moesten wat bemoedigende woorden staan en ook nieuws uit de gemeente. Het inzamen van de goederen werd een taak van de vroegere meisjesvereniging en andere dames. Ongeveer 70 meisjes stelden zich hiervoor beschikbaar! Er werd flink aangepakt. De resultaten waren verbluffend. De gemeente van Vlissingen werd er ook nog bij betrokken, daar ook vier personen van die gemeente in het buitenland verbleven. Het damescomité maakte van de verzamelde goederen pakketjes en verstuurde die om de veertien dagen.

(wordt vervolgd)

Goudstukken toetsen

Opnieuw lezen we in het boek van Thomas Brooks (ca. 1608-168), "Ik ben verstomd... Over de slaande hand van God". Brook geeft een aantal leestips bij het bestuderen van zijn boek en van andere lezenswaardige boeken.

ds. W.A. Zondag,
Dordrecht

Thomas Brooks

Het eerste wat moet worden gedaan, is lezen en tegelijk opzien naar de hemel om een zegen te verlangen en die te verwachten. Het is immers de Heere Die de wasdom geeft (1 Kor. 3:6, 7). Dat betekent afzien van mensen en opzien tot God: 'Evenals zonder een zegen van de hemel uw kleren u niet kunnen verwarmen, noch uw voedsel u kan voeden, noch een medicijn u kan genezen, noch vrienden u vertroosten kunnen, zo kan zonder een zegen van de hemel, zonder de kostelijke beademing en invloeden van de Geest, wat hier geschreven is u geen goed doen.'

Brooks wijst op de ongelovige landbouwers in Egypte. Zij zien niet op naar de hemel om regen in een tijd van droogte, maar zien op de Nijl als de enige oorzaak van overvloed.

Mediteren over het gelezene

Het tweede wat gedaan moet worden is: is mediteren over wat we lezen. Mediteren is als voedsel voor je ziel. Het gebed, zegt Bernardus, 'is zonder meditatie droog en vormelijk, en lezen zonder meditatie is nutteloos en zonder profijt'. En: 'Wie een wijze, voorzichtige, bekwame en ervaren staatsman wil worden, moet niet haastig wat rondreizen door vele steden en landen en vluchtig de gewoonten, wetten en het gedrag van de mensen beschouwen, zonder ernstig te peinen en na te denken over die dingen, die hem een deskundig staatsman kunnen maken. Zo moet hij, die met voordeel wil lezen over dingen die zijn kennis vergroten, niet haastig en vluchtig door verschillende boeken heenlopen. Maar hij moet nadenken over wat hij leest, zoals Maria in haar hart

overlegde wat de engel haar gezegd had'. Augustinus verzuchtte eens: 'Heere, hoe meer ik over U denk, hoe zoeter Gij voor mij zijt.'

Beproeven wat je leest

Het derde wat bij het lezen gedaan moet worden is: beproeven. De lezer moet niet alles zomaar voor 'waar' aannemen, maar moet het onderzoeken zoals de mannen van Beréa dat deden (Hand. 17:10, 11). Brooks: 'U zult goudstukken toetsen en tellen en wegen, ook al worden ze u door uw vaders overhandigd. En zó behoort u te doen met al die hemelse waarheden die u door uw geestelijke vaders worden overgegeven.'

In praktijk brengen

Wat we lezen, bemediteren, onderzoeken en beproeven moet ook worden toegepast op onszelf, op ons eigen leven. Brooks: 'Lees en breng in praktijk wat u leest, want anders zal al uw lezen u geen goed doen. Hij die een goed boek in zijn hand heeft, maar niet de lessen ervan in zijn hart en leven opneemt, is als een ezel die zware lasten draagt, maar die zich voedt met distels'. Een mooie uitspraak van Brooks in dit verband is: 'Theorie is de gids van de praktijk en de praktijk is het leven van de theorie'. Als iemand in praktijk brengt wat hij leest en wat hij begrijpt, dan zal God hem wel helpen om te begrijpen wat hij (nog) niet verstaat. De Samaritaanse vrouw vulde haar kruik met water, niet om erover te praten, maar om het te drinken. Brooks: 'Het lezen is het spannen van de boog, de toepassing is het raken van het doel'. Niemand wordt immers gezond door boeken van geleerde dokters te lezen, maar wel door de praktische toepassing ervan. 'Al leest u de hele wereld, het zal nooit uw ziel gezond maken, tenzij u toepast wat u leest.'

Lezen en bidden

Het is ten slotte nodig om tijdens het lezen te bidden. 'Niemand doet zoveel winst met zijn lezen, als hij die bidt over wat hij leest'. Luther zou hebben beleden dat hij meer toenam in de kennis van de Schrift door het gebed. Brooks: 'Christen, bidt vóór u leest en bidt nadat u gelezen hebt, opdat alles aan u gezegend en geheiligd mag worden! En wanneer u klaar bent met lezen, eindig dan doorgaans zo: 'Laat mij zó leven en sterven, bij dag, dat ik hierna eeuwig leven mag''.

(wordt vervolgd)

Boekennieuws

"Redding uit de nood", B. Hooghwerff; uitg. Den Hertog; 70 blz., € 12,50.

Redding uit de nood

Teunis Paans wijst naar een rij bomen en vraagt aan zijn moeder: 'Ziet u die bomen daar?' Zijn moeder knikt. Het zijn bomen die op de begraafplaats staan. 'Voordat de bladeren gevallen zijn, moeder, lig ik onder die groene boomkens.' Teunis was kerngezond toen hij dit zei, maar ging toch afscheid nemen van zijn vrienden in Strijensas en andere dorpen (blz. 50).

Een half jaar later werd hij getroffen door de Spaanse griep. 'Van dit ziekbed sta ik niet meer op,' had hij tegen zijn vader en moeder gezegd. Op 4 november 1918 kwam zijn levenseinde. En zijn eeuwige leven. Vaak was Teunis bekommerd geweest over zijn staat voor de eeuwigheid, maar Christus gaf hem stervensgenade en hij mocht met vrede door de doodsjordaan gaan. Zulke verhalen – het zijn er tien – zijn het waard om samen met onze kinderen (vanaf 7 jaar) te lezen. De verhalen zijn vol van ernst. Ziekten en pestilentiën zijn van alle tijden. Onze vaders hebben daar meer mee van doen gehad dan we vaak weten en dan we ons kunnen voorstellen. Velen werden getroffen door cholera, tuberculose, Spaanse griep, hersenvliesontsteking, longontsteking enz. Wat klopte de dood in de voorgeslachten vaak aan de deur en wat werden er ook veel (jonge) kinderen uitgedragen. Tegelijk mocht de zaligmakende genade vaak helder schitteren!

De tijd waarin we leven is over het algemeen verbazingwekkend

en beangstigend oppervlakkig. De jeugd zou tijdens het lezen van deze waargebeurde verhalen onvergetelijke indrukken mee kunnen krijgen. Neem uw jonge (en oudere) kinderen maar apart op zondag. Het hoeft niet zo lang te duren. Als er maar wezenlijke zaken naar voren komen. U zult merken, hoe dicht ze dan bij u zijn.

Daan van Oostenbrugge maakte bij dit boek mooie illustraties. De kleding van mevr. Everse op bladzijde 40 was mijns inziens in 1866 niet gangbaar en ook is de voorkant van het boek voor jonge kinderen wel wat – zoals men dat tegenwoordig uitdrukt – heftig. Maar dat doet aan het totaal niets af. En de tekening van ds. Gezelle Meerburg op bladzijde 24 was verrassend. Inderdaad, laat deze godvrezende, afgescheiden predikant door ons niet vergeten worden.

ds. C. Hogchem, Aalburg

"Lof uit kindermonden; Het leven van Elizabeth Linn en Elizabeth Aitchinson", Octavius Winslow; uitg. De Banier; 173 blz., € 13,95.

Lof uit kindermonden; Het leven van Elizabeth Linn en Elizabeth Aitchinson

Octavius Winslow heeft naast zijn waardevolle dagboeken verschillende levensbeschrijvingen nagelaten. Bekend is die over zijn moeder Mary Winslow. Onlangs verscheen er een beschrijving over zijn zoon, genaamd "Het verborgen leven". En dan nu een boek over twee meisjes uit Edinburgh.

Hoewel de titel doet vermoeden dat het om kinderen gaat, betreft het twee jonge vrouwen van 21 jaar. Ze maakten deel uit van een Bijbelklas en ontvingen les van een onderwijzeres, van wie ook enkele brieven te lezen zijn. Ook gaf evangelist Burns les uit de Bijbel en dat onderwijs droeg vrucht. Helder geven ze getuigenis van hun hoop in Christus. Indrukwekkend om te lezen is, hoe ze al zo jong rijp voor de hemel waren. Opvallend was ook hoe het onderwijs van de Bijbelklas van invloed was op hun leven. Hoewel ze lichamelijk veel pijn hebben geleden voordat ze stierven, ligt de nadruk op het leven met de Heere. Verschillende brieven die ze aan elkaar schreven, getuigen van een leven zoals in het doopformulier staat 'dat wij deze enigen God, Vader, Zoon en Heiligen Geest aanhangen, betrouwen en liefhebben van ganser harte, van gansen gemoede en met alle krachten, de wereld verlaten, onze oude natuur doden en in een nieuw godzalig leven wandelen'.

Verder is te lezen hoe deze twee jonge vrouwen de nood van hun onbekeerde klasgenoten voor de Heere brachten. Winslow vervolgt deze uitgave met praktische lessen voor de lezer, maar ook met het benadrukken van het belang van zondagsschool, en catechisatie. Hij geeft hierbij ook waardevolle adviezen over de invulling daarvan.

Tot slot bevat het boek een korte levensschets van evangelist Burns, van wie ook een brief is opgenomen aan de Bijbelklas. Door het boek heen worden Engelse hymnes aangehaald met de Nederlandse vertaling erbij. Het geheel is waardevol om te lezen, met name voor de wat oudere jeugd en door hen die op de zondagsscholen onderwijzen. Ook voor persoonlijk gebruik is het leerzaam om kennis van te nemen.

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

In memoriam J.J. Verhage (89)

Zaterdagavond 12 februari bereikte ons het droeve bericht dat onze geliefde vriend en broeder, de oud-redactiesecretaris van De Saambinder, de heer J.J. Verhage, uit zijn familiekring is weggenomen. Ons hartelijk meeleven gaat uit naar zijn dochters Ria en Willy, samen met Ronald en de kleinkinderen. Misschien kan ik het beste Willy zelf aan het woord laten. Ze schreef me:

*We zullen hem erg gaan missen in onze kleine familiekring, net als onze lieve moeder en oma die in juni 2021 overleed. Ze mochten een goed huwelijk hebben van bijna 65 jaar, waarin ze lief en leed met elkaar hebben gedeeld. Ons (groot)ouderlijk huis is nu weggefallen, maar de Heere blijve gisteren en heden Dezelfde voor hun nageslacht.
Aan een leven in toewijding aan het kerkelijk leven en binnen het reforma-*

torisch onderwijs is een einde gekomen. Hij deed dat werk met de volle liefde van zijn hart, tot op hoge leeftijd. Wij mogen hem overgeven in de handen van een alwetend God. Dit sterven is voor ons allen, jong en oud, een ernstige roepstem: Strijd om in te gaan!

Wat hebben we als redactie van De Saambinder jarenlang veel steun van hem ervaren. We kenden elkaar al vele jaren. In een interview vier jaar geleden zei hij het kenmerkend zo: 'Ik houd van de Gereformeerde Gemeenten én

van De Saambinder. Dit redactiewerk is kerkelijk werk voor de gemeenten, waarbij ik me zeer betrokken voel. Dat heb ik van huis uit meegekregen. Ik voel me ook van harte verbonden aan de prediking binnen onze gemeenten'. Dit typeerde heel zijn doen en laten, voor kerk en school, in plaatselijk en breder verband. Toen ik ruim vijftig jaar geleden benoemd werd aan het pas opgerichte Reformatorisch Atheneum in Rotterdam, zat Verhage al in het bestuur. Dertig jaar geleden werd hij in Ridderkerk mijn gewaardeerde kerkboderedacteur. En vervolgens werd hij redactiesecretaris van ons kerkelijk weekblad. Verhage heeft zich landelijk ook bijzonder ingezet voor ons reformatorisch onderwijs binnen de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs. Laten we in zijn lijn het pand dat ons is toebetrouwd, getrouw bewaren!

Namens de redactie en het deputaatschap,
v. A.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Nieuwdorp, ds. G. van Manen te Elspeet.

GENERALE SYNODE 2022

Graag brengen we u hierbij op de hoogte van de data waarop de Generale Synode 2022 gehouden zal worden. De eerste zittingen vinden plaats op woensdag 14 en donderdag 15 september in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2-b. De zittingen vangen aan om 10.00 uur. Voorafgaand aan deze vergadering zal een bidstond gehouden worden op dinsdag 13 september in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Barendrecht, Ploegwei 1, aanvang 19.30 uur. In deze

dienst hoopt de preses van de vorige synode, ds. P. Mulder, voor te gaan. We geven ook vast de voorlopige data voor de geplande vervolgzittingen aan u door: woensdag 12 en donderdag 13 oktober.

Namens de roepende kerk van Gouda,
Ds. G. Clements, preses
A.J. Kersten, scriba

AANGEPASTE DIENST ROTTERDAM-ZUIDWIJK

Op zaterdag 19 februari (15.00 uur) wordt in de Bethelkerk van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam Zuidwijk een aangepaste kerkdienst gehouden voor mensen met een beperking. Ds. G.J. Baan spreekt over Lukas 15:3-7. Het thema van de preek is 'De goede Herder'. In de

kerkzaal wordt de anderhalvemeterregel aangehouden. Het is de bedoeling na de dienst direct het kerkgebouw te verlaten.

AANGEPASTE DIENST URK

Op zaterdag 26 februari (14.30 uur) wordt in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Urk een aangepaste dienst gehouden voor mensen met een verstandelijke beperking. In deze dienst hoopt ds. A.J. de Waard voor te gaan.

INSTITUERING GEMEENTE KESTEREN 29 JANUARI 2022

Op 29 januari werd de gemeente van Kesteren geïnstitueerd. Ds. W. Mouw, predikant van de moedergemeente te Opheusden, sprak bij die gelegenheid over

2 Kronieken 7 vers 15 en 16: 'Nu zullen Mijn ogen open zijn en Mijn oren opmerkende, op het gebed dezer plaats. Want Ik heb nu dit huis verkoren en geheiligd, opdat Mijn Naam daar zij tot in eeuwigheid. En Mijn ogen en Mijn hart zullen daar te alle dagen zijn.' Het thema voor de preek was 'Gods rijke toezegging over Zijn Kerk'. De preek werd onderverdeeld in de punten: Zijn ogen, Zijn oren, en Zijn hart.

'Koning Salomo heeft de tempel mogen bouwen en inwijden. De ark was door de priesters in de tempel gebracht. Toen is Salomo voorgegaan in een lang en ontroerend gebed, of de Heere wilde horen als Zijn volk in dit huis zou samenkomen. Daarna is dat onbevattelijke wonder gebeurd: 'Als nu Salomo voleind had te bidden, zo daalde het vuur van den hemel en verteerde het brandoffer en de slachtoffers; en de heerlijkheid des HEEREN vervulde het huis.'

De Heere betoonde: Ik wil hier zijn en wil hier wonen. Hij zegt tegen de koning: 'Nu zullen Mijn ogen open zijn en Mijn oren opmerkende, op het gebed dezer plaats.' Zo ziet God hoe we vandaag hier samen zijn. Hij luistert niet in de eerste plaats naar onze woorden, eerst ziet Hij. Daarna luistert Hij. Zijn ogen zijn open en zoeken naar een verbroken hart en een verslagen geest'. In vers 15 zien we Zijn oren: '... en Mijn oren opmerkende, op het gebed dezer plaats.' 'Wanneer hoort de Heere? Als de mensen zich verootmoedigen en zich bekeren. Dat geldt ook vandaag. De Heere wil horen het geschrei van Zijn volk, waarover Zijn Naam genoemd is. Wat een gepast woord bij de instituering van de nieuwe gemeente. God zegt: 'Ik zal met Mijn ogen zien, en met Mijn oren horen naar uw gebed.' Dan zegt de Heere: '... dit huis heb Ik verkoren'. God Zelf heeft dezen berg begeerd, ter woning om aldaar geëerd, Zijn heerlijkheid te tonen. Het is God Die hem verkozen heeft, trouwe houdt en eeuwig leeft en hier ook eeuwig zal wonen'.

In vers 16 lezen we over Zijn hart: 'En Mijn ogen en Mijn hart zullen daar te alle dagen zijn'. Gods Naam, Gods ogen en Gods hart zullen altijd in dit huis zijn. Met dit huis bedoelt de Heere Zijn gemeente, Zijn volk, Zijn Kerk. De Heere breekt weleens een kerk af en neemt ook weleens een kandelelaar weg. Maar voor de Kerk geldt dat Hij met Zijn Godheid, majesteit, genade en Geest nimmermeer van haar wijken zal, zelfs niet in de donkerste laatste tijden: 'Ik ben met ulieden al de dagen tot aan de voleinding der wereld. Mijn Naam, Mijn ogen en Mijn hart zullen daar zijn.' Er werden vier ouderlingen bevestigd (A.

van Ekeveld, C. de Greef, A.R. van Leersum en J. Willemsen), en drie diakenen (C. van de Bijl, A.H. den Hartog en P. van Ledden). In verband met de coronamaatregelen werden er geen toespraken gehouden.

Kerkenraad Kesteren

VERSLAG VERGADERING CLASSIS RIJSSSEN 4 FEBRUARI 2022

Namens de roepende kerk Doetinchem opent ds. A. Schreuder de vergadering met een meditatie over Lukas 12:54-13:9 met als uitgangspunt vers 54. De twaalf gemeenten zijn wettig vertegenwoordigd door 23 afgevaardigden, zes predikanten, zestien ouderlingen en één diaken. Aan de diaken wordt keurstem verleend. Het moderamen wordt gevormd door: preses ds. S.W. Janse, assessors ds. P.D. den Haan en ds. A. Schreuder, eerste scriba K.H. de Heer en quaestor Z. Klaasse. De notulen van de vergadering van 3 september 2021 worden goedgekeurd en vastgesteld. In het memorandum wordt aandacht besteed aan het 35-jarig ambtsjubileum van ouderling J. Arends te Enschede, het 25-jarig ambtsjubileum van diaken K. Klap te Doetinchem, aan het overlijden van H. Groothedde, oud-ouderling van Terwolde-De Vecht en aan het overlijden van mev. H. Karels-Maris, echtgenote van ds. J. Karels. In de vacature van tweede scriba wordt na twee schriftelijke stemmingen ouderling A.H. Keurhorst gekozen. Hij aanvaardt zijn verkiezing. De volgende ingekomen stukken worden behandeld: Ouderling L. Kraa wordt herbenoemd als lid van de Raad van Advies van Sirjon. Van De Vluchtheuvel is antwoord ontvangen op een vraag uit de vorige vergadering inzake de noodzakelijke anonimiteit van hulpvragers bij het factureren aan de diaconie. Het jaarverslag 2021 van De Vluchtheuvel wordt doorgenomen. Een afgevaardigde vraagt op de huisbezoeken aandacht voor seksverslaving. Een andere afgevaardigde merkt op dat het openen van een nieuwe locatie van De Vluchtheuvel in Rijssen in een behoefte zal voorzien. Op advies van het Deputaatschap Kerkrecht is, ingeval volgens artikel 79 DKO hulp van een naburige gemeente nodig is, een conceptverdeling van de classisgemeenten opgesteld. Na een kleine wijziging is de voorgestelde verdeling akkoord. Het goed gedocumenteerde voortgangsrapport van de Classicale Evangelisatie Commissie (CEC) Rijssen van de Evangelisatiepost Emmen wordt puntsgewijze

doorgenomen. Daarover zijn geen vragen. Door de classis wordt bij monde van de voorzitter grote waardering voor het verrichte werk uitgesproken. De aanwezige evangelist C. van Drunen wordt van harte sterkte en Gods zegen in zijn werk toegewenst.

Een vraag van het Deputaatschap Kerkrecht om de ervaringen te delen van de recent ingestelde 'classicale voorbereidingscommissie' kan niet beantwoord worden omdat die nog niet in functie is geweest. Over het verslag van de kerkvisitatie van de gemeente Arnhem zijn geen vragen. Na schriftelijke stemming worden de volgende broeders afgevaardigd naar de PS Oost (9 juni): ds. A.A. Brugge, ds. P.D. den Haan, ds. S.W. Janse en ds. A. Schreuder en de ouderlingen K.H. de Heer, A.H. Keurhorst, Z. Klaasse en A.C. Kooijman. Als secundi: voor de predikanten ds. R.A.M. Visser en in afdalende volgorde voor de ouderlingen: A.J. Stufken, M.W. van Winckelen, D. Visser en J.D. Overeem. Het financieel verslag over 2021 wordt goedgekeurd. Tevens is er een overzicht met verantwoording van de gevraagde financiële bijdrage per gemeente. In de rondvraag maakt een afgevaardigde de opmerking dat hij, in de discussie rondom schuldbelijdenis van de kerken tegenover de Joodse gemeenschap, de brief die het Deputaatschap Israël naar alle gemeenten heeft gezonden, niet gepast vindt bij een oprechte schuldbelijdenis. Voor het bijeenroepen van de volgende classisvergadering (2 september 2022) wordt bij toerbeurt de gemeente Enschede aangewezen. Op verzoek van de preses beëindigt oud. M. Ebbers van de roepende kerk Doetinchem de vergadering. K.H. de Heer, scriba

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 121: In de vergadering van de classis Gouda van 7 februari 2022 is benoemd tot scriba: M.J.W. Hoek, Bodegraafsestraatweg 125, 2805 GM Gouda; tel. 06-54694068, e-mail: m.j.w.hoek@gergemgouda.nl

Blz. 216: het e-mailadres van de scriba van Kruiningen, G. Fijan, is nu: scribaat@ggkruiningen.nl

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Berichten

MEDEDELINGEN VAN DEPUTAATSCHAP KERKRECHT

Eigen website

Het Deputaatschap Kerkrecht van de Gereformeerde Gemeenten heeft sinds kort een eigen website. Daarop is onder meer te vinden de tekst van de Dordtse Kerkorde (DKO), zoals die door de Generale Synode van 2019 gewijzigd is vastgesteld, inclusief de door het deputaatschap opgestelde toelichting. Ook de daarmee verbonden en eveneens door de Generale Synode vastgestelde appelregeling met toelichting is hier beschikbaar gesteld, evenals de andere onderdelen van de uitgave "En met orde". Het is de bedoeling dat de inhoud van de website in de toekomst verder wordt uitgebreid met andere publicaties over onderwerpen die regelmatig kerkordelijke vragen kunnen oproepen, zoals de uitgave "De heilige huwelijkse staat".

Een taak van het deputaatschap op grond van het mandaat is het geven van

voorlichting aan kerkenraden en andere kerkelijke vergaderingen en kerkelijke organen over de toepassing van het kerkrecht. Het deputaatschap geeft hieraan ook met de nieuwe website invulling en spreekt de wens uit dat het digitaal ontsluiten van de verschillende documenten eraan mag bijdragen dat het in het kerkelijk leven met orde mag toegaan. Ook het door niet-amtsdragers kunnen raadplegen van deze documenten zou daaraan dienstbaar kunnen zijn. Het adres van de website is: www.gergemkerkrecht.nl

Wijziging secretariaat

Het secretariaat van het deputaatschap is gewijzigd. Secretaris is nu: A.G. Bregman, Van Koppenweg 15, 2676 EG Naaldwijk; tel. 0174-631692, e-mail secretaris@gergemkerkrecht.nl

JBGG BASISTRAINING VERTELLEN

Om de woorden van de Bijbel dicht bij kinderen te brengen, is het belangrijk dat we

beeldend vertellen, zodat ook hun verbeeldingskracht daarin wordt aangesproken. Niet alleen voor de verbindingen in de hersenen, maar vooral ook om de verbinding naar hun hart te leggen. Om de woorden van de Heere in hun hart te leggen. Zou jij graag willen leren hoe je de verhalen uit de Bijbel op een pedagogische manier dicht bij kinderen kunt brengen? Wil je minder onzeker zijn als je gaat vertellen? Meld je aan voor de Basistraining Vertellen op 10 en 14 maart en 7 en 21 april in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Apeldoorn. Meer informatie en aanmelden via www.jbagg.nl/trainingen

WEEK VAN DE LIEFDE

Deze week wordt in ons land stilgestaan bij de 'Week van de liefde'. In een wereld vol (huwelijks)ontrouw wordt opgeroepen naar Gods Woord te leven binnen en buiten de heilige huwelijkse staat.

Voor meer informatie:

www.relaties.stichtingdevluchtheuvel.nl

Kerkdiensten

ZONDAG 20 FEBRUARI 2022

Aagtekerke 9.00, 11.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Alblisserdam 8.30 (H.A.), 11.30 (H.A.), 15.00 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Alphen aan den Rijn 18.30 uur stud. M.G. van Middendorp; Amersfoort 9.00, 11.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Barneveld-Zuid 9.00, 11.15 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 18.30 uur ds. P. Mulder; Berkenwoude 19.00 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Bodegraven 19.00 uur ds. W. Harinck; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; Capelle aan den IJssel-Middelwatering 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Capelle aan den IJssel-West 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Delft 19.00 uur (H.D.) ds. P.J. de Raaf; Deventer 18.30 uur ds. S.W. Janse; Dinteloord 18.30 uur ds. J.J. Tanis;

Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Ede 9.00 en 16.00 (afscheidsdienst) uur ds. M. Joosse; Elspeek 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 uur ds. P.G. Heijkamp en 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 9.30 uur ds. S.W. Janse en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Ermelo 9.00 en 11.15 uur ds. J.B. Huisman; Geldermalsen 19.00 uur ds. G.J. Baan; Genemuiden 9.30 en 15.00 uur ds. A. Verschuure; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. W.A. Zondag; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.A.), 14.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 13.30 uur (H.D.) ds. M.H. Schot; Herkingen 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Hilversum 19.00 uur ds. J.B. Huisman; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. S. Maljaars; Hoogeveen 19.00 uur ds. A. Verschuure; Houten 19.00 uur ds. W.

Visscher; Kampen 9.30 en 14.00 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 10.00 en 15.30 uur ds. M. Karens; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. G. Beens; Kesteren 12.30 uur (H.D.) ds. W. Mouw; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 10.00 en 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krabbendijke 9.30 uur ds. P.C. Vlot; Krimpen aan den IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Kruiningen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Leerdam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Leiderdorp 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; Marknesse 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Meeuwen 14.30 uur ds. C. Hogchem; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. J. Schipper 16.00 uur ds. C. Harinck; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur (H.A.) ds. H. Brons; Naaldwijk 19.00 uur stud. M. Boersma; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 14.00 uur ds. L. van der Kuijl; Nieuwer Ter Aa

18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Nieuwerkerk 15.30 uur ds. P.C. Vlot; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. C. van Krimpen; Nunspeet 9.00, 11.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; Oosterland 14.30 uur ds. G. Pater en 18.30 uur ds. M. Karens; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck; Opheusden 9.30 en 15.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.15 en 18.30 uur ds. G. Pater; Poortugaal 14.30 uur ds. G.J. Baan; Poortvliet 14.30 uur ds. K. Boeder; Puttershoek 16.00 uur ds. M.H. Schot; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rilland-Bath 9.30 uur ds. J.J. Tanis 14.00 uur ds. D. de Wit; Rotterdam-Alexanderpolder 17.00 uur ds. R. Kattenberg; Rotterdam-Centrum 15.30 uur stud. J.M. Evers; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 15.30 uur stud. M.G. van Middendorp; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; 's-Gravenzande 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00, 15.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; Sint-Annaland 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Sint Philipsland 14.30 uur ds. M. Blok; Sliedrecht 9.00 (H.A.) en 15.00 uur (H.A.) ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. W. Silfhout; Spijkenisse 10.00 en 15.00 uur stud. A.E. Brijder; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur stud. J.M. Evers; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. J.B. Zippro; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veenendaal 9.00 (H.A.), 11.15 (H.A.), 14.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur stud. M. Boersma; Vlissingen 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 9.30 en 14.30 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur ds. S.W. Janse; Woerden 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Yerseke 14.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Zeist 15.30 uur ds. H. van der Heiden; Zoetermeer 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil 18.30 uur stud. A.E. Brijder; Zwijndrecht 9.30 (H.A.), 15.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

MAANDAG 21 FEBRUARI 2022

Rotterdam-Zuidwijk 19.30 uur (uitzenddienst) ds. G.J. Baan..

DINSDAG 22 FEBRUARI 2022

Naaldwijk 19.45 uur stud. J.M. Evers; Oosterland 19.30 uur ds. H.J. Agteresch; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A. Verschuure.

WOENSDAG 23 FEBRUARI 2022

Barendrecht 14.30 uur (bevestiging) ds.

L. van der Kuijl 19.30 uur (intrede) ds. M. Joosse; Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 19.30 uur ds. E. Bakker; Capelle aan den IJssel-West 19.45 uur ds. J.W. Verweij; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Elspeek 19.30 uur ds. G. van Manen; Ermelo 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Kesteren 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Leerdam 19.30 uur ds. G. Pater; Melissant 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Nieuw-Beijerland 19.30 (H.D.) uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Nieuwer Ter Aa 19.30 uur ds. S. Maljaars; Nisse 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Poederoijen 19.30 uur ds. P. Mulder; Poortugaal 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. S.W. Janse; Sliedrecht 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Stolwijk 19.30 uur ds. D. de Wit; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. A. Schot; Waardenburg 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Werkendam 19.30 uur ds. H.J. Agteresch; Woerden 19.30 uur ds. K. Boeder.

WOENSDAG 23 FEBRUARI 2022 (BIDDAG)

Poortvliet 10.00, 14.30 en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok, 14.30 uur ds. H. van der Heiden; Sint-Annaland 9.30 uur ds. H. van der Heiden, 14.30 uur ds. M. Blok en 18.30 uur ds. C. Harinck; Sint Philipsland 15.00 uur ds. C. van Ruitenburg en 19.00 uur ds. J.J. Tanis; Tholen 10.00 en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg en 14.30 uur ds. J.J. Tanis.

DONDERDAG 24 FEBRUARI 2022

Aalburg 19.30 uur ds. C. Hogchem; Borsselo 19.30 uur ds. D. de Wit; Dinteloord 19.30 uur ds. G. Pater; Hilversum 19.45 uur ds. J. van Rijswijk; Hoofddorp 19.45 uur ds. W. Visscher; Krimpen aan den IJssel 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg; Meeuwen 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Middelharnis 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Nijkerk 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. van Manen; Zwolle 19.30 uur ds. A. Verschuure.

VRIJDAG 25 FEBRUARI 2022

Westzaan 19.30 uur (voor evangelisatie) evang. M. Vos.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 20 FEBRUARI 2022

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 (Bijbeluur) uur evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 (Bijbeluur) uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 15.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar Evangelisatiepost 'Bij de Bron', Willem Buytewechstraat 2, 1816 GJ Alkmaar. Voor samenkomst en opgave zie onze

website. De inloop is geopend op zaterdag van 11.00-15.00 uur. Wilt u meer weten over ons werk? Kijk dan op onze website www.bijdebronalkmaar.nl of neem contact op met de evangelist J. Geerts, jan@bijdebronalkmaar.nl / 06 15954135. Voor actuele informatie of bezoek, bezoek dan eerst onze website.

Amsterdam Evangelist M. Vos. Evangelisatiepost 'Bij Simon de Looier', Looiersgracht 70-72, 1016 VT Amsterdam. Tel. (020) 6227742 / 06 38327638. Website: www.bijsimondelooier.nl Informatie: amsterdam@bijbelcentrum.nl Samenkomst op zondagmorgen om 10.30 uur, zondagmiddag een Bijbeluur om 16.30 uur. U bent hartelijk welkom in onze evangelisatiepost. Openingsdagen inloop: dinsdag, woensdag, vrijdag en zaterdag 10.00-12.00 en 12.30-15.30 uur. Verenigingen en kerkenraden kunnen bij ons boeken kopen. U steunt daarmee het evangelisatiewerk in Amsterdam. Voor informatie en bestellingen: Mevr. A.G. Aangeenbrug-Westerink: boeken@bijsimondelooier.nl

Breda Inloopcentrum 'De Lichtboei', Vriesdongen 1, Breda. Contactadres: info@inloopdelichtboei.nl Openingsdagen: dinsdag en zaterdag 10.00-12.30 uur. Zondagse samenkomst op de 1e en 3e (eventueel de 5e) zondag van de maand om 10.30 uur. Bijbeluurtje met lunch iedere 2e en 4e zondag van de maand om 10.30 uur Voor actuele informatie: www.inloopdelichtboei.nl

Emmen Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-l te Emmen. Samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur. Voor (vakantie)gasten geldt: vooraf telefonisch contact opnemen met evangelist C. van Drunen; 06-22198035. Kringloopwinkel en Activiteitencentrum 'Bij de Tijd', Hoofdstraat 88, 7811 ES Emmen. Openingsdagen: Elke dinsdag, vrijdag en zaterdag van 10.30-16.00 uur en elke donderdag van 13.00-16.00 uur. Tel. (0591) 653517, www.bijdetijdemmen.nl Coördinator: Geert Baan; coordinator@bijdetijdemmen.nl, 06 14691696.

Leeuwarden Evangelist S. de Visser; Kerkgebouw Achter de Hoven 2-c te Leeuwarden. Samenkomsten 9.30 en 16.00 uur. Bijbeluurtje 12.00 uur. Als u een dienst wilt bijwonen kunt u contact opnemen met Bernard Mijnders. Zijn telefoonnummer is (058) 2887969. Overige informatie kunt u vinden op de website, www.inloophuisachterdehoven.nl. Een gift is welkom op rekeningnummer NL79 RABO 0159 3425 70 t.n.v. Deputaatschap voor Evangelisatie.

Merksem Evangelist A. van Setten; protestants centrum 'De Bron', Jaak de Boeckstraat 21-23; samenkomsten iedere

zondag om 10.00 en 16.30 uur. Voor de openingstijden van De Bron op maandag t/m zaterdag verwijzen we u graag naar onze website: www.indebron.be

Rotterdam Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois. Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend op dinsdagmorgen, donderdagmorgen en vrijdagmorgen tussen 10.00 en 12.45 uur en zaterdagmiddag tussen 13.30 en 15.30 uur. Ook de 'Inloopwinkel' in de Gouwstraat is geopend, op woensdag van 12.30-15.00 uur en op vrijdag van 15.00-20.00 uur. Van harte welkom!

Scheveningen Christelijk centrum 'Het Kompas Scheveningen', Keizerstraat 177, Scheveningen. Van harte welkom tijdens de inloopmomenten op woensdag 10.30-12.30 uur, donderdag 13.00-15.30 uur, vrijdag 13.30-15.30 uur en zaterdag van 10.30-14.30 uur of breng een bezoekje aan de kringloopwinkel die geopend is op donderdag van 13.00-15.30 uur en zaterdag van 10.30-14.30 uur. U bent van harte welkom! Nadere informatie vindt u op de website www.kompasscheveningen.nl

Tilburg Evangelist H.J. van den Boogaart; Kerkruimte: Offenbachstraat 105, 5011 EH Tilburg. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. In Het Kruispunt worden

de zondagse samenkomsten en andere activiteiten gehouden. Zie voor info en openingstijden: www.kruispunttilburg.nl Als u vanwege uw vakantie een samenkomst wilt bijwonen, dan dient u dit vanwege de coronabeperkingen aan te vragen per mail, info@kruispunttilburg.nl

Utrecht/Leidsche Rijn Bijbelcentrum 'De Hoeksteen', Monarchvlinderlaan 200, Utrecht Wilt u meer weten over ons werk in de Utrechtse wijk Leidsche Rijn? Kijk dan eens op onze website www.hoeksteen-leidscherijn.nl of neem contact op met de veldwerker dhr. J. Hakkenberg, j.hakkenberg@hoeksteen-leidscherijn.nl

Advertenties

Jong stel zoekt eengezinswoning in Geldermalsen en omgeving

Wilt u uw woning binnen korte of langere tijd verkopen? Wilt u dan contact met ons opnemen? Tel: 06-11980163

Er even helemaal tussenuit, om tot rust te komen? Of wil je op jezelf gaan wonen en weet je niet of het iets voor je is? Huur tijdelijke onze mooie **(gemeubileerde) aanleunwoning** met landelijk uitzicht, **in het buitengebied van Lunteren**. Tel. 0623696469

Uw zomervakantie in Rijssen?

Wij verhuren ons ruime huis, dichtbij de bossen. Tot max. 6 personen, alle faciliteiten aanwezig. Week 29 t/m 34
Tel. 0611779496

Ds. D.W. Tuinier vertelt Bijbelse verhalen voor kinderen

CD 1 thema: Biddag: Bidt zonder ophouden

CD 2: En nog is er plaats... 8 gelijkenissen
Prijs: 1 CD 10 euro / 2 CD's 15 euro (exc. verzendkosten)

T.b.v. renovatie kerkgebouw Kampen
Bestellen: kerkbouw@gergemkampen.nl

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging
Met aandacht, zorg en respect
Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Houtsnijwerk
Houtsnijwerk
Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Komt u bij ons werken?

Ds. J. Fraanjeschool De Vesting

In ons nieuwe schoolgebouw in Barneveld is plaats voor een

teamleider groep 6-8
leerkrachten voor groep 4-8
native speaker Engels (1 dag)
onderwijsassistent

Functies voor uitbreiding en vervanging
Zowel fulltime als parttime

Meer informatie of een afspraak voor een bezoek?
Bel met G. Nieuwenhuis: 06-49628043
of kijk op www.fraanjeschool.nl voor verdere informatie.

DE BIJBEL EEN VERGETEN BOEK?

Het grootste aantal Duitsers beschouwt de Bijbel als een boek voor oude, zieke of eenzame mensen.

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie.
Voor giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Te huur vanaf ca. 1 juni 2022: een zeer nette kamer in Waddinxveen voor een studente of werkende.

Kamer is ingericht. Gedeelde badkamer-keuken-wasruimte-eetkamer-schuur en tuin. U deelt de woning met 2 andere meiden. Dus deze kamer is ook bestemd voor een dame. Kamer is ca. 13m² en kost 375,- p/m (kale huur).
Dichtbij station. Meer info:
harskamp-kamerverhuur@outlook.com

groei
door eerlijke
communicatie

- interim management
- persoonlijke coaching
- bemiddeling & advies
- organisatiecoaching
- onderwijsontwikkeling

Sjaak van
Wijngaarden MOC

We gaan gefundeerde kritiek niet uit de weg en vermijden scherpe vragen niet. En met die aanpak hebben wij al velen kunnen helpen.

J&S is er ook voor jongerenhulp, (kerkelijke) vertrouwenszaken en gezinsproblematiek

zeer ervaren
en erkende,
universitair
geschoolde
professionals

tel. (085) 040 65 62 jscoachingconsultancy.nl

Al eens gekeken op chaletgortel.nl?

Staat op rustig park midden in de bossen aan de rand van de Kroondomeinen.
4 pers. Nog beperkt beschikbaar.

De mooiste collectie PVC vloeren. Laat u adviseren in uw eigen huis!

Afspraak plannen? 06-19557166
DE VLOERENKONING.NL

www.kamperenopdeanderekant.fr

Huisje of kamperen. Op de campagne.

Landelijke Contactdag Woerden DV 9 april 2022 Winstuitverlies

Bent u getroffen door of betrokken bij kanker of nabestaande? Zoekt u steun en troost vanuit Gods Woord? Dan bent u/jij, ongeacht leeftijd, hartelijk welkom!
Aanmelden kan via: www.winstuitverlies.nl

Bruinisse: Boek nu uw vakantie op onze gezellige camping!

Safaritent/stacaravan/kampeerplaats.
Kijk op www.dewelblok.nl
Tel. 0111-482523

Verkeerstheorie Van Wijngaarden

ONLINE LEREN + OEFENEXAMENS VOOR CBR AUTO THEORIE EXAMEN

Dringende oproep!

We zijn op zoek naar jou

Locatie Kesteren

- › **GROEPSLEERKRACHT GROEP 5-6**
per 1 april omdat onze collega dan aan een nieuwe uitdaging elders begint.

Locatie Ochten

- › **GROEPSLEERKRACHT ONDERBOUW**
In de formatie komt komend schooljaar ruimte in de onderbouw.

**Benieuwd? Loop eens
een dagje mee!**

Meer weten? Kijk op
www.seba-rehobothschool.nl

Contactpersoon Ochten
J.T. de Jager (06 200 97 033)

Contactpersoon Kesteren
J.A. Zwerus (06 404 64 765)

ACTIVITEITEN _____

Jongerendag autisme - *Autisme en een relatie*

Voor jongeren van 16 tot en met 25 jaar met autisme en een (boven) gemiddelde intelligentie
Zaterdag 5 maart - 10.30 uur | Woerden | Ben Zijl

Loslaten is anders leren vasthouden –

deel I: logeren en wonen

Voor ouders van kinderen met autisme en een verstandelijke beperking
donderdag 10 maart - 19.45 uur | Alblasterdam | Corine Rademaker en Peter de Vos

Kiezen als je beperkt bent

Voor mensen met een lichamelijke beperking en hun familieleden
zaterdag 12 maart - 10.00 uur | Geldermalsen | ds. G.W.S. Mulder

In gesprek over onbegrip

Voor ouders van kinderen met Gilles de la Tourette
donderdag 17 maart - 19.30 uur | Alblasterdam

Hoe blijf ik als mantelzorgers in balans?

Voor mantelzorgers van mensen met niet-aangeboren hersenletsel
donderdag 24 maart - 19.30 uur | Veenendaal | Arianne Diepeveen

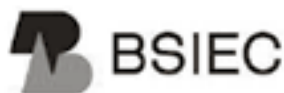
Godsdienstige opvoeding – Hoe vul je de doopbelofte in?

Voor ouders van kinderen met een ernstig meervoudige beperking
donderdag 31 maart - 19.45 uur | Gouda | ds. J. van Laar

Leven met autisme – verbonden met jezelf, de ander en God

Studiedag Platform Autisme in de kerk
Zaterdag 2 april - 09.30 uur | Kesteren

Voor meer informatie en aanmelden:
0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl
www.helpendehanden.nl

Meer succes, zowel op je werk als privé. Dat wil toch iedereen!

V voorkom miscommunicatie en leer negatief contact om te buigen naar positief contact.

Ontdek hoe je verbindend kan communiceren met iedereen en werk zo aan stevige (zakelijke) relaties.

Daarvoor verzorgt BSIEC communicatieve vaardigheidstrainingen, sales- en teamtrainingen.

Kijk voor de trainingsmogelijkheden via open inschrijving onder aanbod op de website.

Voor de vaardigheidstraining in Dordrecht op 10, 18 en 25 maart a.s. zijn nog enkele plaatsen beschikbaar. Het is ook mogelijk om trainingen incompany te verzorgen.

Neem voor vragen vrijblijvend contact op met Arie-Geert Jongeneel,
gecertificeerd trainer Process Communication Model®

info@bsiec.nl 06 - 46 85 24 00 www.bsiec.nl

Begrafenisonderneming
Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89
info@begrafenisondernemingtreur.nl
www.begrafenisondernemingtreur.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatoisch Psycholoog
 Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

 begrafenisverzorging
Den Hollander
• Alleen begravenissen
• Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
• Dag en nacht bereikbaar
🏠 Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
☎ 010 - 460 05 09
✉ info@denh.nl
🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

begrafenisverzorging
Wij verzorgen alleen begravenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.
Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.
Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83
Regio Rijssen, Enter, Wierden
Jan Kamp T 0548 540 053
Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon /verzorgdame
Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689
Vertrouwd verzorgd
www.begrafenisverzorgingvos.nl

WILGENHORST
gedenken

**ZELF SAMENSTELLEN
VASTE LAGE PRIJS
ALL INCLUSIVE**
WWW.WILGENHORST-GEDENKEN.NL

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw
of armoede? Stichting kleinsteun.nl
luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

NIEUW Laatste preken JC Philpot dl 4 €10,-.
105 vragen aan Philpot in Afscheiding en
Raadgevingen €15,-. Alle 20 boeken €160,-.
Luisterpreken. hetbraambos.nl 078-6933783

**PROBLEMEN MET
VERSLAVING?**

Wacht niet langer!
Er is hulp!

Voor jou en jouw naaste(n).
Met oog en hart voor identiteit.

085 – 0601964 www.addisa.nl

Boekhandel

De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Vakantie terugverdienen?
www.diskoffer.nl

vakanties met zondagsrust

CAMPING EN CHALETPARK

"DE VERBORGEN HOEK"

Kom kamperen in FRIESLAND of huur
CHALET of compleet ingerichte
LODGETENT bij de FRIESE MEREN
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

DINANT VAN DIJK
begrafenisverzorging

de
laatste
zorg

Respectvolle en
persoonlijke aandacht

Verzorgt begrafenissen waar u wenst.
Genemuiden - IJsselmuiden - Kampen -
Zwolle - Urk - Staphorst en omgeving

T: 038-337 61 29
M: 06-24 80 09 17
www.delaatstezorg.nl

Burg. ten Veldestraat 22
8281 ZS Genemuiden
info@delaatstezorg.nl

dag en nacht bereikbaar - geen crematie

**MOOIE COLLECTIE ORGELS
VAN DIVERSE MERKEN
RUIME ERVARING IN
ZAAL- EN KERKORGELS**

VERTROUWDE
KLANKEN...

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSEL KRABBENDIJK
VRIJHEIDSLAAN 55 OOSTPOLDERWEG 1S
2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSEL 4413 NN KRABBENDIJK

TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

**PROFIJT
ISOLATIE**

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSSEN Tel: 0548 546055

Profiteer nu!! landelijke subsidie

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

www.profijtisolatie.nl

De Calvijnschool in Edeveen is een streekschool met ruim 500 leerlingen, verdeeld over 23 groepen. Binnen de school is er veel aandacht voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. De Petrus Dathenuschool in Hilversum is een kleine, gezellige school met ongeveer 40 kinderen. Op onze scholen wordt vanuit en naar Gods Woord gewerkt aan persoonlijke groei van kinderen en medewerkers. De scholen zijn aangesloten bij de VRSO en het KOC, en gaan uit van de:

Vereniging tot stichting en instandhouding
van scholen met de Bijbel te
Edeveen en Hilversum

Edeveen

Hilversum

Per direct zijn wij voor onze scholen op zoek naar een

DIRECTEUR/ UITVOEREND BESTUURDER

directeur van de Calvijnschool en (op termijn)
uitvoerend bestuurder van de schoolvereniging

Wat verwachten wij van u?

- U bent iemand die zich van harte verbonden voelt met de grondslag van de scholen, de Bijbel en de daarop gegronde formulieren van Enigheid.
- U bent gewend om beleid te ontwikkelen, vast te stellen en te implementeren
- U heeft van nature een wijze van communiceren die respectvol is en afgestemd op de diverse geledingen binnen de scholen
- U bent een (aankomend) directeur/ uitvoerend bestuurder, die in staat is een heldere visie op onderwijs en ondersteuning te blijven ontwikkelen en toe te passen
- U bent in staat mensen te verbinden zonder de zakelijke belangen uit het oog te verliezen
- U heeft kennis van financieel beleid en draagt zorg voor een gezonde financiële positie van de scholen

Interesse in deze functie?

Voor het volledige functieprofiel en vragen kunt u contact opnemen met de bestuursadviseur, dhr. A.R. Bronkhorst, tel. 06-26974027 of met de interim-manager, dhr. J. Flier, tel. 06-17458687. Uw sollicitatiebrief met cv zien wij graag voor DV, 5 maart 2022 tegemoet en kunt u richten aan de secretaris van het bestuur, dhr. K.J. Rebergen, secretaris@calvijnschool-ederveen.com. Een assessment maakt onderdeel uit van de sollicitatieprocedure. De sollicitatiegesprekken vinden plaats op DV, donderdag 10 maart 2022.

Betaguard van NeoLife:

- Geeft pollen minder kans
  - Om vrijer te ademen door de neus
  - Bij een gevoelige huid
- Februari-aanbieding.
Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Kraamzorg in een vertrouwde sfeer

Tevredenheid door kwaliteit, met behoud van identiteit.

Bel voor meer informatie of aanmelden
0187-48 91 73 www.shgzorg.nl

Wij zoeken oproepkrachten. Interesse?
zorgmanager@shgzorg.nl - 06 40 95 37 61

Uitnodiging

Alle kinderloze echtparen, maar ook hun familieleden, vrienden en ambtsdragers nodigen wij van harte uit voor onze open bijeenkomst D.V. zaterdag 26 maart 2022 in het Van Lodenstein College, Kasteelstraat 2 te Kesteren.

Ds. K. Visser en ons lid Gerda van Es - Noorloos verzorgen de inleiding en delen ervaringen. Inloop vanaf 13.30 uur, opening 14.00 uur. Hartelijk welkom, uw komst wordt gewaardeerd!

Over de drempel...

Op (huis)bezoek bij een kinderloos echtpaar

Revoke wil echtparen met een onvervulde kinderen wens ondersteunen door Contact, Voorlichting en Bezinning.

– 25 jaar –
Revoke
Reformatorische Vereniging
van Oudgeloof Kinderloze Echtparen

Aanmelden voor deze middag is gewenst en kan via onze website www.revoke.nl of door te bellen naar 0318 - 45 65 87.

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.rpnederland.nl

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

VOOR HET KERKELIJK JAAR

Ds. J. van Haaren
**OFFRANDEN
DES
GKLANKS**
Vijfdelige preken-serie
met feeststoffen
en voor bijzondere
gelegenheden.

Geb.
10 preken
per deel
17,50
per deel

Ds. A. Hoogerland
**VERBONDS-
GHEIMEN**
Vijfdelige preken-serie
met preken voor het
kerkelijk jaar en bijzon-
dere gelegenheden.

Geb.
7 preken
per deel
14,90
per deel

Ds. P. Blok
**OP WEG NAAR
SION**
Zesdelige preken-serie
met zowel feeststoffen
als vrije stoffen.

Geb.
10 preken
per deel
17,50
per deel

Ds. B.J. van Boven
**Een getrouw
Hogepriester**
De hogepriester ver-
klaard in de heilsfeiten.
Van Advent tot
Pinksteren.

Geb.
21 preken
39,50

Nairacstraat 17 • 3771 AW Barneveld • 0342 416986 • gebrkoster.nl

verkrijgbaar bij de boekhandel

Uitgeverij Boekhandel
GK Gebr. Koster

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Perengaard 65, 3264 PB Nieuw-Beijerland
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,47 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Voor niemand bang

AARTSBISSCHOP COURTENAY LAAT WYCLIFFE VERHOREN. HIJ WIL HEM VEROORDELEN OM WAT HIJ GESCHREVEN HEEFT OVER DE ROOMSE LEER EN HET HEILIG AVONDMAAL.

Spiedend gluurt bisschop Courtenay door de kleine raampjes van het rijtuig terwijl hij zich door de straten van Londen laat rijden. Hoe dichterbij het dominicaan klooster komt, hoe banger hij wordt. Gelukkig heeft hij een paar vrienden bij zich, maar je weet maar nooit... Het zou niet de eerste keer zijn dat Wycliffe zijn plannen in de war schopt. Dat is vier jaar geleden wel gebleken toen die oproerkraaijer in de St. Pauls kathedraal moest komen om zich daar te verantwoorden. Gelukkig staat Jan van Gent inmiddels niet meer achter die afvallige Wycliffe na de Boerenopstand. Maar de pastoor van Lutterworth is en blijft een onverschrokken iemand. Hij heeft al zoveel vermaningen gehad. De paus heeft hem meerdere keren stevig aangepakt, maar Wycliffe laat zich niets gezeggen.

Zodra ze de bocht om gaan en het klooster voor zich zien liggen, slaakt de bisschop een zucht van opluchting. Gelukkig! Er staan geen nieuwsgierige mensen en ook geen Lollards, want daar is hij wel bang voor geweest. De volgelingen van Wycliffe zijn even onverschrokken als hun meester. In ieder geval is het geheim dat hier vandaag vergaderd zal worden niet uitgelekt. Zichtbaar opgelucht stapt de bisschop uit het rijtuig. Hij is zo opgewonden dat hij bijna struikelt over zijn lange gewaad. Snel reikt een andere bisschop hem de hand. 'Dank u wel, broeder, dank u wel. U begrijpt wel waarover ik zo bezorgd ben geweest...!' zegt Courtenay zacht. De andere bisschop knikt begripvol. Zodra ze binnen zijn, zegt Courtenay hardop: 'Ziezo, wij zijn veilig binnen. Hopelijk komen de andere broeders ook snel. En dan moeten we nog maar afwachten of die gehate Wycliffe gehoor geeft aan mijn oproep.'

Het sneeuwkllokje

Heb je ze al gezien in de tuin?
Kijk eens op je hurken naar het
sneeuwkllokje: groene sprietjes,
een dun steeltje met een
wit kllokje eraan.

De drie buitenste blaadjes van de bloem zijn wit, de drie binnenste blaadjes lijken wel omgedraaide hartjes met een groen randje erin. Mooi hè?

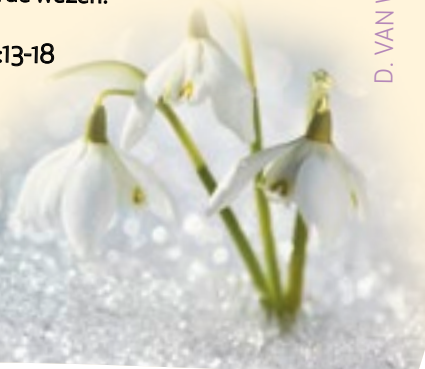
Sneeuwkllokjes zijn er al vroeg. Het is dan nog winter. Zelfs in de sneeuw bloeien ze. Het sneeuwkllokje laat zien dat de lente eraan komt. Na een poosje is zo'n mooie bloem uitgebloeid, het verdort. Na een paar weken zie je zelfs niets meer van het blad. Zo staat het ook in Jesaja 40 vers 7: 'Het gras verdort, de bloem valt af'. Lees eens verder: 'Maar het Woord van onze God bestaat in der eeuwigheid'.

Jouw leven is ook als een bloem, als zo'n prachtig sneeuwkllokje. Wat kunnen je ouders, je opa en oma van jou genieten! Toch ben je maar als een bloem, hoe mooi je ook bent! Er komt een dag dat de bloem afvalt, dat de blaadjes verdorren. Er komt een dag dat jij moet sterven. Ook jonge kinderen kunnen sterven, dat weet je toch wel?

Het verschil met het sneeuwkllokje is dat jij een ziel hebt. Voor mensen geldt dat er een leven is na de dood. Een eeuwig leven bij de Heere of in de hel. Daarom is het ook heel bemoedigend dat er staat: 'Maar het Woord van onze God bestaat in der eeuwigheid'. Het Woord van de Heere, het Evangelie, is dat jij mag horen dat je nog een nieuw hart kunt krijgen, behouden kunt worden. Je zult dan niet verloren gaan, maar eeuwig leven.

Nu begrijp je ook waarom we in de kerk Psalm 103 zingen als er iemand is overleden: 'Gelijk het gras is ons kortstondig leven'. Maar ook: 'Maar 's Heeren gunst zal, over die Hem vrezen, in eeuwigheid altoos (dat is altijd) dezelfde wezen'.

Leestip: Psalm 103:13-18
en Jesaja 40:6-8

Ds. Labeë over:

Uitdrukkingen uitgelegd

Wat zijn eigenlijk 'afmakingen'? De uitdrukking 'bij God vandaan' geeft verwarring... Waar moet ik aan denken bij de regelmatig gebruikte woorden 'steil en diep afhankelijk'?

Afmakingen

In het openbare gebed op de rustdag werd gesmeekt om genade ondanks onze zonde en afmakingen. De vraag die toen bovenkwam en ingestuurd werd, luidt: 'Wat zijn eigenlijk afmakingen?' Het WikiWoordenboek geeft als eerste betekenis: 'het afmaken van iets'. Onder ons is het een uitdrukking die in het rijtje staat van schuld, zonde en ontrouw. We bedoelen er mee aan te geven hoe wij ons van de persoonlijke, huiselijke (en ambtelijke) zaken hebben 'afgemaakt'.

Of, om een ander woord te gebruiken, hoe wij het ervan hebben *afgebracht* in het licht van Gods Woord en wet. De Heere geve dat het geen woord zonder betekenis zou zijn, maar dat er werkelijk iets doorleefd mag worden – bij het licht van Gods Geest – van ons bestaan. En als de Heere genade in ons leven schonk, staat dat leven vol 'afmakingen' zo haaks op het leven van de Zaligmaker, Die alles volbracht. Heerlijk heilgeheim voor een verloren maar verkoren zondaar als deze 'Volbrenger' waarde krijgt voor 'doorbrengers'. Mensen vol afmakingen gaan dan bidden met de Heidelberger (Zondag 51, antw. 126a): 'Wil ons, arme zondaren, al onze misdaden, en ook de boosheid, die ons altijd aanhangt, om des bloeds van Christus wil niet toerekenen (...)'.
 S

Bij God vandaan

Een andere uitdrukking gaf wat verwarring... Een grootvader schreef daarover toen een kleindochter vragen ging stellen over de zinsnede 'bij God vandaan'. We kunnen deze vraagsteller niet vertellen, wanneer deze uitdrukking ontstaan is. Wel, dat we begrijpen dat het voor onze jonge generatie duidelijk

onderscheiden moet worden: het leven van een Adamskind is van nature, op de vlucht voor God, bij God vandaan. Maar we spreken óók over het wonder: als een zondaar leert dat er bij zichzelf vandaan nooit meer enige verwachting is, dat er dan 'bij God vandaan' doen aan is. Wellicht dat we bij dat laatste – om alle verwarring weg te nemen – ook moeten zeggen: 'vanuit God'. Opnieuw citeren we een gedeelte uit ons Troostboek (Zondag 6, antw. 18) waarbij de grootste gave vanuit God wordt aangewezen en een ware christen spreekt: 'Onze Heere Jezus Christus, Die ons van God tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking, en tot een volkomen verlossing geschonken is'.

Steil en diep afhankelijk

De derde vraagsteller, die we graag van een antwoord voorzien, mailde over de uitdrukking 'steil en diep afhankelijk'. Dat is al een oude uitdrukking die bijvoorbeeld in de levensbeschrijving van A. Volaart (1842-1922) te vinden is. In dit boekje 'Gods genade verheerlijkt aan een ruim 70-jarigen zondaar' vertelt deze schipper van een ongeluk, waarbij hij in het water terechtkwam. We lezen dan: 'Maar toen ik in huis gekomen en droge klederen aangetrokken had, kwam de Heere mij in de schuld brengen, want ik was altijd gewoon als mijn kinderen met hun schip thuis waren en het weer tijd van vertrek was en om afscheid van hen te nemen, den Heere te bidden om Zijne beschermende en bewarende Hand over ons te zamen, doch dit had ik nu juist niet gedaan; alhoewel dat ik niet zeggen wil, dat mijn gebeden zoo veel waarde hebben, o neen, maar de Heere wilde mij maar eens tonen hoe 'steil diep afhankelijk' wij van dat lieve Wezen zijn, dewijl mijn gebeden den meesten tijd geen aanhoren waardig zijn...'. Zonder genade zijn we steil en diep afhankelijk van de hemel en eveneens na ontvangen genade. Waaraan de woorden precies ontleend zijn, hebben we niet terug kunnen vinden. Het is een sterke uitdrukking om afhankelijkheid aan te geven. Voor onze jonge(re) lezers is het wellicht helpend om te denken aan snoeiwerk in een hoge boom. Slechts verbonden aan een enkel touw beweegt de arbeider zich langs de stam tussen hemel en aarde. Zo is de levende Kerk door het koord van het geloof verbonden aan Christus. Het ware geestelijke leven wordt gekenmerkt door steile en diepe afhankelijkheid van de drie-enige God. Lezer(es), kent u, hebt u zo'n leven?
 S

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labeë of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.
Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.